

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku
wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta

Warszawa, dnia 17 kwietnia 2009 roku

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	5
SKONSOLIDOWANY BILANS	6
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH.....	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH.....	8
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające	9
1. Informacje ogólne.....	9
2. Skład Grupy Kapitałowej	9
3. Władze jednostki dominującej	10
3.1. Skład Zarządu Spółki	10
3.2. Skład Rady Nadzorczej	11
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	11
5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	11
5.1. Profesjonalny osąd	11
5.2. Niepewność szacunków	12
6. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	13
6.1. Waluta sprawozdania.....	13
6.2. Zgodność sprawozdania finansowego z MSSF.....	13
7. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	13
8. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	14
9. Korekta błędów.....	15
10. Zmiana szacunków	16
11. Istotne zasady rachunkowości	16
11.1. Zasady konsolidacji	16
11.2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	16
11.3. Udział we wspólnym przedsięwzięciu	16
11.4. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej.....	16
11.5. Rzeczowe aktywa trwałe.....	17
11.6. Nieruchomości inwestycyjne	17
11.7. Leasing.....	18
11.8. Wartości niematerialne.....	18
11.8.1. Wartość firmy	19
11.10. Koszty finansowania zewnętrznego.....	19
11.11. Aktywa finansowe.....	19
11.12. Utrata wartości aktywów finansowych.....	20
11.12.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu	20
11.12.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu	21
11.12.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	21
11.12.4. Wbudowane instrumenty pochodne	21
11.13. Należności i zobowiązania długoterminowe	21
11.14. Zapasy.....	22
11.15. Należności i zobowiązania krótkoterminowe	22
11.15.1. Należności z tytułu Cash Pool	22
11.16. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	22
11.17. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	23
11.18 Rozliczenia międzyokresowe.....	23

11.19 Zobowiązania układowe przewidziane do umorzenia	23
11.20. Rezerwy	23
11.18. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe	23
11.19. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	24
11.20. Przychody	24
11.20.1. Sprzedaż towarów i produktów	24
11.20.2. Przychody ze świadczenia usług	24
11.20.3. Przychody z tytułu odsetek	24
11.20.4. Dywidendy	24
11.20.5. Przychody z tytułu wynajmu	24
11.21. Podatki	25
11.21.1. Podatek bieżący	25
11.21.2. Podatek od towarów i usług	25
11.21.3. Podatek dochodowy i odroczony podatek dochodowy	25
11.22. Zysk netto na akcję	26
12. Informacje dotyczące segmentów działalności	26
12.1. Segmenty branżowe	26
12.2. Segmenty geograficzne	28
13. Przychody i koszty	30
13.1. Przychody ze sprzedaży usług	30
13.2. Długoterminowe kontrakty budowlane	30
13.3. Pozostałe przychody operacyjne	31
13.4. Pozostałe koszty operacyjne	31
13.5. Przychody finansowe	31
13.6. Koszty finansowe	32
13.7. Koszty amortyzacji, odpisy aktualizujące i koszty zużycia materiałów ujęte w rachunku zysków i strat	32
13.8. Koszty wynagrodzeń i świadczeń pracowniczych	32
13.9. Koszty rodzajowe ujęte w rachunku zysków i strat	32
14. Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	33
14.1. Obciążenie podatkowe	33
14.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	33
14.3. Odroczony podatek dochodowy	34
15. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	34
16. Średnia ważona liczba akcji i zysk na akcję	35
17. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	36
18. Rzeczowe aktywa trwałe	36
19. Nieruchomość inwestycyjna	37
20. Leasing	37
20.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	37
21. Wartości niematerialne	37
22. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i pozostałe aktywa finansowe	38
22.1. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	39
22.2. Zbycie jednostki zależnej przez ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA w 2008 r.	39
23. Zapasy	39
24.1 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	40
25. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	42
26. Inne inwestycje krótkoterminowe	43
27. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwy	43
27.1. Kapitał podstawowy	43
27.1.1. Wartość nominalna akcji	43
27.1.2. Prawa akcjonariuszy	43
27.1.3. Akcjonariusze o znaczącym udziale	44
27.2. Kapitał zapasowy	44

27.3. Zyski zatrzymane	44
27.4. Kapitał udziałowców mniejszościowych	45
28. Rezerwy	45
28.1. Zmiany stanu rezerw	45
Wyszczególnienie	45
Wyszczególnienie	45
29. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (krótkoterminowe).....	46
29.1. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	46
29.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (krótkoterminowe).....	46
29.3. Pozostałe zobowiązania długoterminowe	47
29.4. Zobowiązania z tytułu układu przewidziane do umorzenia.....	48
30. Noty objaśniające do rachunku przepływów pieniężnych	48
31. Zobowiązania warunkowe.....	48
31.1. Aktywa oddane pod zabezpieczenie.....	49
32. Sprawy sądowe	49
33. Nakłady inwestycyjne	49
34. Transakcje z jednostkami powiązanymi	49
36. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	50
36.1. Ryzyko walutowe	51
35.2. Ryzyko związane z płynnością	52
35.3. Ryzyko kredytowe	53
35.4. Ryzyko stopy procentowej	53
36. Zarządzanie kapitałem	53
37. Instrumenty finansowe	54
38. Struktura zatrudnienia	56
39. Wynagrodzenia dla osób zarządzających i nadzorujących	56
39.1. Udziały wyższej kadry kierowniczej w programie akcji pracowniczych.....	57
39.2. Pożyczki udzielona członkom Zarządu.....	57
39.3. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu	57
42. Wydarzenia po dniu bilansowym.....	57

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

		Nr noty	w tys. zł	
			Rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku	Rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku
DZIAŁALNOŚĆ KONTYNUOWANA				
I	Przychody ze sprzedaży	12	322 965	312 862
1	Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		104 218	119 768
2	Przychody ze sprzedaży usług		218 747	193 094
II	Koszt własny sprzedaży	13.9	281 260	282 577
III	Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		41 705	30 285
IV	Pozostałe przychody operacyjne	13.3	6 847	724
V	Koszty sprzedaży		495	412
VI	Koszty ogólnego zarządu		24 190	24 356
VII	Pozostałe koszty operacyjne	13.4	1 544	4 242
VIII	Zysk (strata) z działalności kontynuowanej		22 323	1 999
IX	Przychody finansowe	13.5	4 693	3 154
X	Zysk (strata) na sprzedaży udziałów w jednostkach podporządkowanych			
XI	Koszty finansowe	13.6	3 477	1 067
XII	Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych		2 500	2 229
XIII	Zysk (strata) brutto		26 039	6 315
XIV	Podatek dochodowy	14	1 486	751
XV	Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		24 553	5 564
DZIAŁALNOŚĆ ZANIECHANA				
XVI	Strata za rok obrotowy z działalności zaniechanej			
XVII	ZYSK (STRATA) NETTO za okres sprawozdawczy		24 553	5 564
	Przypisany:			
	Akcjonariuszom jednostki dominującej		23 669	4 985
	Akcjonariuszom mniejszościowym		884	579
	Zysk na jedną akcję w zł			
	- liczba akcji w sztukach	16	23 827 044	23 827 044
	- podstawowy z zysku netto za okres sprawozdawczy w zł		1,03	0,23
	- podstawowy z zysku netto przypisanego akcjonariuszom jednostki dominującej za okres sprawozdawczy w zł		0,99	0,21

SKONSOLIDOWANY BILANS

		Nr noty	w tys. zł	
			31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r. (przekształcone)
	A k t y w a			
I	Aktywa trwałe (długoterminowe)		90 166	68 475
1	Rzeczowe aktywa trwałe	18	69 354	52 073
2	Nieruchomości inwestycyjne	19	1 195	1 765
3	Wartości niematerialne	21	303	556
4	Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych wyceniane metodą praw własności	22	10 254	8 498
5	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	22	45	45
6	Pozostałe aktywa finansowe	24.2	2 423	3 937
7	Rozliczenia międzyokresowe		152	
8	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14	6 440	1 601
II	Aktywa obrotowe		198 219	166 740
1	Zapasy	23	3 497	3 439
2	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	24.1	105 206	124 752
3	Należności z tytułu podatku dochodowego		639	378
4	Rozliczenia międzyokresowe kosztów		1 633	1 573
5	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	25	87 244	21 626
6	Pozostałe aktywa finansowe	26		14 972
	A K T Y W A R A Z E M		288 385	235 215
	P a s y w a			
I	Kapitał własny przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej		153 529	136 794
1	Kapitał podstawowy	27.1	83 395	83 395
2	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej			
3	Kapitał zapasowy	27.2	68 709	59 246
4	Kapitał rezerwowy		7 674	6 192
5	Kapitał z wyceny instrumentów finansowych		-6 957	
6	Zysk zatrzymany / straty niepokryte	27.3	-22 961	-17 024
7	Wynik za okres sprawozdawczy		23 669	4 985
II	Kapitały akcjonariuszy mniejszościowych	27.4	5 597	4 736
III	Kapitał własny ogółem		159 126	141 530
IV	Zobowiązania długoterminowe		18 472	10 606
1	Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki		10 431	
2	Pozostałe zobowiązania	29.3	4 440	5 487
3	Rezerwy	28	3 601	3 759
4	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14		1 360
V	Zobowiązania układowe przewidziane do umorzenia	29.4	11 442	11 458
VI	Zobowiązania krótkoterminowe		99 345	71 621
1	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	29.2	84 528	57 106
2	Bieżąca część oprocentowanych kredytów bankowych i pożyczek	29.1	20	866
3	Zobowiązania z tyt. obligacji krótkoterminowych			
4	Zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego		803	89
5	Rezerwy	28	1 910	7 264
6	Rozliczenia międzyokresowe przychodów	29.4	1 988	813
7	Rozliczenia międzyokresowe bierne	29.2	10 096	5 483
VII	Zobowiązania razem		129 259	93 685
	P A S Y W A R A Z E M		288 385	235 215
Wartość księgowa			159 126	141 530
Liczba akcji w sztukach			23 827 044	23 827 044
Wartość księgowa na jedną akcję z zł			6,68	5,98

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

		w tys. zł	
		2008 r.	2007 r. (przekształcone)
A	Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I.	Zysk (strata) brutto	26 039	6 315
II.	Korekty o pozycje:	27 335	-48 146
1	Udział w wyniku netto jednostek stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	-2 500	-2 229
2	Amortyzacja	6 825	5 885
3	Różnice kursowe netto		
4	Odsetki i dywidendy netto	-3 206	-2 424
5	Zysk (strata) na działalności inwestycyjnej	-5 576	-361
6	Zmiana stanu należności	29 285	-46 123
7	Zmiana stanu zapasów	-58	2 646
8	Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem kredytów i pożyczek	18 223	-8 477
9	Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	5 788	2 425
10	Zmiana stanu rezerw	-5 512	2 730
11	Podatek dochodowy zapłacony	-5 038	-2 233
12	Pozostałe korekty	-896	15
	Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	53 374	-41 831
B	Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
1	Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	6 770	677
2	Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	-23 590	-9 218
3	Sprzedaż pozostałych aktywów finansowych	208	
4	Sprzedaż jednostki zależnej, po potrąceniu oddanych środków pieniężnych		
5	Nabycie pozostałych aktywów finansowych		33 220
6	Sprzedaż aktywów finansowych papiery komercyjne	14 972	
7	Nabycie udziałów w jednostkach podporządkowanych	-10	-1 318
8	Dywidendy i odsetki otrzymane	745	768
9	Udzielone pożyczki spłata		
10	Otrzymane odsetki	2 500	2 797
11	Pozostałe korekty		-245
	Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	1 695	26 681
C	Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
1	Wpływy netto z emisji akcji (wydania udziałów) i innych instrumentów kapitałowych oraz dopłat do kapitału		
2	Spłata zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	-1 497	-1 110
3	Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek	10 451	
4	Spłaty kredytów i pożyczek	-866	-2 717
5	Odsetki zapłacone/ otrzymane	2 461	-502
6	Pozostałe		535
	Środki pieniężne netto z działalności finansowej	10 549	-3 794
D	Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych	65 618	-18 944
	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	21 626	39 704
	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu, w tym	87 244	20 760
	Linia kredytowa w rachunku bieżącym		866
	Środki pieniężne prezentowane w bilansie		21 626
	w tym: o ograniczonej możliwości dysponowania		

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

za rok finansowy zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał rezerwowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z wyceny instrumentów finansowych	Zyski zatrzymane	Kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej	Udziały akcjonariuszy mniejszościowych	Kapitał własny ogółem
Na dzień 31 grudnia 2007 roku	83 395	0	6 192	59 246		-11 058	137 775	4 736	142 511
Korekta błędów lat poprzednich						-981	-981		-981
Na 1 stycznia 2008 roku	83 395	0	6 192	59 246		-12 039	136 794	4 736	141 530
Podział zysku z lat poprzednich				9 440		-9 440	0		
Reklasyfikacja kapitałów w spółce zależnej			1 482			-1 482	0		
Korekty konsolidacyjne - zwiększenie udziału w Spółce zależnej oraz wyłączenie spółki z konsolidacji				23			23	-23	0
Wycena instrumentów finansowych ujęta w kapitale					-6 957		-6 957		-6 957
Zysk (strata) netto za rok obrotowy						23 669	23 669	884	24 553
Przychody/ koszty ogółem za rok obrotowy						23 669	23 669	884	24 553
Na dzień 31 grudnia 2008 roku	83 395	0	7 674	68 709	-6 957	708	153 529	5 597	159 126

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

za rok finansowy zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał rezerwowy	Kapitał zapasowy	Zyski zatrzymane	Kapitał własny akcjonariuszy jednostki dominującej	Udziały akcjonariuszy mniejszościowych	Kapitał własny ogółem
Na dzień 1 stycznia 2007 roku	83 395	49 750	4 595	3 579	-9 079	132 240	5 570	137 810
Korekta błędów lat poprzednich					-981	-981		-981
Na 1 stycznia 2007 roku	83 395	49 750	4 595	3 579	10 060	131 259	5 570	136 829
Przeniesienie na kapitał zapasowy		-49 750		49 750				
Podział zysku z lat poprzednich				5 747	-5 747			
Reklasyfikacja kapitałów w spółce zależnej			1 597		-1 597			
Korekty konsolidacyjne - zmniejszenie kapitału mniejszości - zwiększenie udziału spółki dominującej w jednostkach zależnych				170		170	-1 413	-1 243
Włączenie spółki do konsolidacji					380	380		380
Zysk (strata) netto za rok obrotowy					4 985	4 985	579	5 564
Przychody/ koszty ogółem za rok obrotowy					4 985	4 985	579	5 564
Na dzień 31 grudnia 2007 roku	83 395	0	6 192	59 246	-12 039	136 794	4 736	141 530

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC („Grupa”) składa się z jednostki dominującej – ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA i jej spółek zależnych (patrz Nota 2). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok finansowy zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku.

Jednostka dominująca - ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie przy ulicy Przemysłowej 30, w dniu 8 maja 2001 r. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym – Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS, pod numerem 8564 (wcześniejsza rejestracja – Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, Sąd Gospodarczy, XVI Wydział Gospodarczy Rejestrowy pod numerem RHB 29737).

Spółce nadano numer statystyczny REGON 0011519601.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działalności jednostki dominującej są roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane (PKD 4299Z).

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Kapitałowej jest budowa zakładów i obiektów przemysłowych, wykonawstwo robót montażowych, modernizacyjnych i remontowych w elektrowniach, elektrociepłowniach, zakładach przemysłowych i komunalnych oraz wytwarzanie konstrukcji stalowych, instalacji, rurociągów.

Główne produkty oferowane przez Grupę Kapitałową to:

- konstrukcje stalowe kratowe i powłokowe,
- zbiorniki i kominy stalowe,
- elementy rurociągów w pełnym asortymencie, wymienionym w Katalogu Elementów Rurociągowych (łuki, zwężki, trójniki, zawieszenia, kołnierze).

Podstawowe usługi oferowane przez Grupę Kapitałową to:

- montaż kotłów parowych i wodnych,
- montaż turbin parowych, gazowych i generatorów energetycznych,
- montaż rurociągów nisko i wysokopiętnych,
- montaż konstrukcji stalowych, kominów i kanałów spalin,
- montaż pomp, sprężarek, wentylatorów i młynów,
- montaż kompletnych obiektów i linii produkcyjnych (papiernie, celulozownie, huty, tlenownie, browary, cementownie i inne),
- montaż instalacji ochrony środowiska (filtry pyłowe, instalacje odsiarczania i odazotowania spalin i inne),
- diagnostyka urządzeń pracujących pod działaniem ciśnienia i temperatury (rurociągi, wymienniki ciepła, zbiorniki i inne).

2. Skład Grupy Kapitałowej

W skład Grupy wchodzi ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA – jednostka dominująca oraz następujące spółki zależne:

Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	% udział EP SA w kapitale zakładowym	
			31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
„Energomontaż-Nieruchomości” Sp. z o.o.	Warszawa	1. Obrót nieruchomościami 2. Obsługa nieruchomości 3. Zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
„Energomontaż-Magyarorszag” Sp. z o.o.	Budapeszt	1. Roboty budowlano-montażowe 2. Usługi, handel	100,00	100,00
„Energomontaż-Północ-Gdynia” Sp. z o.o.	Gdynia	1. Roboty budowlano-montażowe 2. Produkcja konstrukcji stalowych 3. Działalność handlowa	99,99	99,99

„Energop” Sp. z o.o.	Sochaczew	1. Produkcja rurociągów i konstrukcji stalowych 2. Usługi budowlano-montażowe	99,997	99,997
„Energomontaż-Północ-Technika Spawalnicza i Laboratorium” Sp. z o.o.	Warszawa	1. Prace badawczo-rozwojowe	99,30	99,30
ZRE Lublin S.A.	Lublin	1. Produkcja konstrukcji stalowych i urządzeń energetycznych 2. Usługi, handel, transportowe	73,60	73,56
„Energomontaż-Północ” Sp. z o.o. w likwidacji (sprzedana)	Warszawa	1. Roboty budowlano-montażowe 2. Produkcja konstrukcji stalowych 3. Działalność handlowa	0	99,95
„Energomontaż-Północ-Warszawa” Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	1. Roboty budowlano-montażowe 2. Produkcja konstrukcji stalowych 3. Działalność handlowa	98,65	98,65

oraz spółka stowarzyszona:

„Energomontaż-Północ-Belchatów” Sp. z o.o.	Bełchatów	1. Roboty budowlano-montażowe 2. Produkcja konstrukcji stalowych 3. Działalność handlowa	32,82	32,82
--	-----------	--	-------	-------

W 2007 r. ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC Spółka Akcyjna rozpoczęła proces odkupowania akcji spółki ZRE Lublin S.A. od jej akcjonariuszy – osób fizycznych. W roku 2008 r. zakupiono kolejne udziały, w liczbie 1.142 sztuk, za łączną kwotę 9.707,00 zł. W wyniku dokonanych transakcji ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA zwiększyła swój udział w kapitale ZRE Lublin S.A. do 73,60%.

W dniu 20 lutego 2008 r. ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA zbyła na rzecz osoby fizycznej, Pana Wojciecha Dmochowskiego, wszystkie udziały posiadane w spółce zależnej, działającej pod firmą „Energomontaż-Północ” Sp. z o.o. w likwidacji, w ilości 8.706 udziałów o wartości nominalnej 500,00 zł każdy, stanowiące 99,95% kapitału zakładowego spółki, za łączną cenę 870,60 zł.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na 31 grudnia 2007 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadanych przez Grupę w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Grupy w kapitałach zakładowych tych jednostek.

Wyjątek stanowi „Energomontaż-Północ-Belchatów” Sp. z o.o., spółka stowarzyszona, której wszystkie udziały są uprzywilejowane co do głosu, w ten sposób, że na każdy udział przypadają dwa głosy.

3. Władze jednostki dominującej

3.1. Skład Zarządu Spółki

Zarząd ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA, powołany w dniu 30 czerwca 2006 r. przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki na okres szóstej, wspólnej kadencji, obejmującej lata obrotowe 2006 – 2008, do dnia 2 stycznia 2008 r. działał w składzie:

Włodzimierz Dyrka	- Prezes Zarządu
Przemysław Milczarek	- Członek Zarządu
Mirosław Białogłowski	- Członek Zarządu

W dniu 6 grudnia 2007 r. Rada Nadzorcza ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA ustaliła, iż z dniem 2 stycznia 2008 r., na okres do końca szóstej, wspólnej kadencji Zarządu Spółki, obejmującej lata obrotowe 2006 – 2008, Zarząd Spółki będzie składał się z czterech członków. Następnie powołała w skład Zarządu, z mocą od dnia 2 stycznia 2008 r., na okres do końca obecnej – szóstej, wspólnej kadencji, Pana Andrzeja Orlińskiego.

Jednocześnie Rada Nadzorcza uchwaliła, z mocą od dnia 2 stycznia 2008 r., powierzenie Panu Mirosławowi Białogłowskiemu, pełniącemu dotychczas funkcję Członka Zarządu ds. Operacyjnych, pełnienie w Spółce funkcji na stanowisku Członka Zarządu ds. Rynku i Rozwoju Biznesu, natomiast Panu Andrzejowi Orlińskiemu, jako osobie zarządzającej, równoczesne pełnienie funkcji w Spółce na stanowisku Członka Zarządu ds. Operacyjnych.

Wobec powyższych zmian, od dnia 2 stycznia 2008 r. Zarząd Spółki działał w składzie:

Włodzimierz Dyrka	- Prezes Zarządu
Przemysław Milczarek	- Członek Zarządu
Andrzej Orliński	- Członek Zarządu
Mirosław Białogłowski	- Członek Zarządu

W dniu 27 sierpnia 2008 r. Rada Nadzorcza Spółki, działając na podstawie § 10 ust. 3 Statutu oraz na wniosek Prezesa Zarządu, Pana Włodzimierza Dyrki, powołała z dniem 27 sierpnia 2008 r., dotychczasowych Członków Zarządu, Panów

Przemysław Milczarka i Andrzeja Orlińskiego, na stanowiska Wiceprezesów Zarządu Spółki, na okres do końca obecnej, szóstej kadencji.

W związku z powyższym, począwszy od dnia 27 sierpnia 2008 r., Zarząd Spółki działa w składzie:

Włodzimierz Dyrka	- Prezes Zarządu
Przemysław Milczarek	- Wiceprezes Zarządu
Andrzej Orliński	- Wiceprezes Zarządu
Mirosław Białogłowski	- Członek Zarządu

W dniu 28 kwietnia 2008 r. Zarząd Spółki podjął decyzję o odwołaniu, z dniem 30 kwietnia 2008 r., prokury udzielonej Panu Januszowi Pieczko, pełniącemu w Spółce funkcję Dyrektora ds. Produkcji.

Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie miały miejsca zmiany w składzie Zarządu.

3.2. Skład Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA szóstej kadencji, obejmującej lata obrotowe 2005 – 2008, w okresie do dnia 29 maja 2008 r. działała w składzie:

1. Konrad Jaskóła	- Przewodniczący
2. Wojciech Wilomski	- Zastępca Przewodniczącego
3. Marian Bogucki	- Sekretarz
4. Adam Dyląg	- Członek
5. Zygmunt Artwik	- Członek

W związku z upływem kadencji Rady Nadzorczej, w dniu 29 maja 2008 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki ustaliło, iż w kolejnej, siódmej kadencji Rady, obejmującej lata obrotowe 2008 – 2010, będzie ona liczyła pięciu Członków, a następnie wybrało do jej składu:

1. Konrada Jaskółę,
2. Wojciecha Wilomskiego
3. Mariana Boguckiego
4. Zygmunta Artwika
5. Adama Dyląga

W dniu 27 sierpnia 2008 r. Rada Nadzorcza siódmej kadencji ukonstytuowała się, z mocą od dnia 29 maja 2008 r., następująco:

1. Konrad Jaskóła	- Przewodniczący
2. Wojciech Wilomski	- Zastępca Przewodniczącego
3. Marian Bogucki	- Sekretarz
4. Adam Dyląg	- Członek
5. Zygmunt Artwik	- Członek

Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie miały miejsca zmiany w składzie Rady Nadzorczej Spółki.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 17 kwietnia 2009 roku.

5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

5.1. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Grupa sporządzając sprawozdania finansowe, zgodnie z MSSF, dokonuje szacunków i założeń, które mogą mieć wpływ na wielkości wykazane w niniejszym sprawozdaniu. Mimo, że przyjęte założenia i szacunki opierają się na najlepszej wiedzy Zarządów Spółek na temat bieżących działań i zdarzeń, rzeczywiste wyniki mogą różnić się od przewidywanych.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

5.2. Niepewność szacunków

Wśród założeń i szacunków, które mają największy wpływ na wycenę aktywów i pasywów wyróżniamy:

- Ujmowanie przychodów z tytułu umów o budowę

Grupa ustala przychody dla umów o budowę opierając się na kosztach odpowiadających części wykonanej usługi przy zastosowaniu metody „stopnia zaawansowania realizacji umowy”, a jeżeli nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie wyniku umowy lub korekta wynikająca z tej wyceny jest nieistotna dla całości sprawozdania finansowego, ustalenia przychodów dokonuje się przyjmując tzw. „zerowy zysk”. Stosowanie przez Grupę powyższych metod wymaga szacowania przychodów na podstawie proporcji kosztu dotychczas poniesionego w stosunku do całości planowanego kosztu.

Jeśli na podstawie analizy wynika, że łączne koszty wykonania umowy przekroczą łączne przychody z umowy to przewidywana strata jest ujmowana w danym okresie sprawozdawczym.

Zgodnie z przyjętymi w Grupie zasadami rachunkowości, dokonuje się ustalenia stopnia zaawansowania kontraktów usługowych przez ustalenie proporcji dotychczas poniesionych kosztów danego projektu do całkowitych oszacowanych kosztów. Z uwagi na długoterminowy charakter prowadzonych projektów oraz ich złożoność, a także możliwość pojawienia się nie przewidywanych wcześniej trudności związanych z realizacją projektu, może się okazać, iż rzeczywiste całkowite koszty realizacji projektu będą różniły się od szacunków dokonywanych na kolejne dni bilansowe.

Zmiana szacunków całkowitych kosztów realizacji projektów mogłoby spowodować, iż ustalony na dzień bilansowy stopień zaawansowania projektu lub wartość oczekiwanej marży, a tym samym rozpoznany przychód, powinny być ustalone w innej wartości. Grupa stosuje metodę procentowego zaawansowania prac przy rozliczaniu kontraktów długoterminowych. Stosowanie tej metody wymaga od Grupy szacowania proporcji dotychczas wykonanych prac do całości usług do wykonania. Gdyby proporcja ta była o 1% wyższa niż oszacowania Grupy, kwota przychodu zostałaby zwiększona o 1.891 tys. zł przy jednoczesnym zwiększeniu kosztów o 1.692 tys. zł.

- Wycena rezerw

Rezerwy wycenia się w uzasadnionej wiarygodnie oszacowanej wartości. Tworzone są rezerwy na: odprawy emerytalne, nagrody jubileuszowe i inne, w szczególności rezerwy na możliwe niekorzystne dla spółek postanowienia w wyniku toczących się postępowań sądowych.

Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe szacowane są dla poszczególnych grup wiekowych z uwzględnieniem dotychczasowego stażu i przyszłych lat pracy. Do wyliczenia odpraw przyjmuje się według stanu na dzień bilansowy: zatrudnienie, wynagrodzenie zasadnicze waloryzowane o stopę dyskontową.

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metody aktuarialnej. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 29.1. Zmiana wskaźników finansowych będących podstawą szacunków tj. spadek stopy dyskontowej o 1% i spadek wskaźnika wynagrodzeń o 1% spowodowałyby spadek rezerw o 12 tys. zł.

- Odpisy amortyzacyjne.

Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych metodą liniową, w równych ratach miesięcznych, z uwzględnieniem długości okresu używania, który jest wielkością szacunkową i zależy od decyzji zarządów spółek. Zarówno okres użytkowania, jak i metoda amortyzacji jest okresowo weryfikowana, po czym spółki dokonują (o ile to konieczne) odpowiedniej korekty odpisów amortyzacyjnych za bieżące i przyszłe okresy.

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych.

- Podatek odroczony

Na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego, rezerwa na podatek dochodowy jest tworzona metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i pasywów, a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych aktywów podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata w takiej wysokości w jakiej prawdopodobne jest, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać w/w różnice aktywa i straty.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu, gdy przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony są wycenione na podstawie stawek podatkowych, które przewiduje się, że będą obowiązywały w okresie, w którym poszczególne różnice przejściowe będą się realizowały.

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

- Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa posiadała instrumenty finansowe - transakcje opcyjne. Wartość godziwa opcji walutowych wyceniana jest przez bank.

6. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży i instrumentów pochodnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („zł”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za 2008 r. zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki z Grupy Kapitałowej.

6.1. Waluta sprawozdania

Podstawową walutę środowiska gospodarczego stanowi złoty polski. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w złotych polskich.

Występujące w Grupie aktywa lub pasywa w walutach obcych zostały przeliczone na walutę sprawozdawczą według zasad określonych w MSR 21.

6.2. Zgodność sprawozdania finansowego z MSSF

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF oraz standardami MSSF przyjętymi przez Unię Europejską.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz MSSF przyjętymi do stosowania w UE. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

7. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Poniżej zostały przedstawione nowe lub zmienione regulacje MSSF oraz nowe interpretacje KIMSF, które Grupa zastosowała w bieżącym roku. Ich zastosowanie, oprócz kilku dodatkowych ujawnień, nie miało wpływu na sprawozdanie finansowe.

KIMSF 11 MSSF 2 - Wydanie akcji w ramach Grupy i transakcje w nabytych akcjach własnych

KIMSF 11 zawiera wskazówki, czy transakcje, w których jednostka emituje instrumenty kapitałowe w ramach zapłaty za otrzymane przez nią towary lub usługi, bądź też, gdy zapłatą są wyemitowane instrumenty kapitałowe jednostki tej samej grupy kapitałowej, należy traktować jako rozliczane w instrumentach kapitałowych czy też rozliczane w środkach pieniężnych. Interpretacja określa również sposób postępowania w sytuacjach, gdy jednostka wykorzystuje posiadane akcje własne w celu rozliczenia zobowiązań w ramach transakcji płatności w formie akcji własnych. Zastosowanie tej interpretacji nie spowodowało istotnego wpływu na niniejsze sprawozdanie finansowe.

Zmiany do MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena oraz MSSF 7 Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji – Reklasyfikacja aktywów finansowych

Zmiany te dopuszczają reklasyfikację pewnych instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu do kategorii instrumentów utrzymywanych do terminu zapadalności, dostępnych do sprzedaży lub pożyczek i należności. Zgodnie z tymi

zmianami dopuszczalne jest również, w pewnych okolicznościach, przeniesienie instrumentów dostępnych do sprzedaży do kategorii pożyczki i należności. Zmiany mają zastosowanie dla reklasyfikacji dokonanych 1 lipca 2008 roku lub później. Grupa nie dokonywała reklasyfikacji instrumentów finansowych ani z kategorii instrumentów przeznaczonych do obrotu ani z kategorii instrumentów dostępnych do sprzedaży.

Interpretacja KIMSF 14 MSR 19 - Limit wyceny aktywów z tytułu programów określonych świadczeń, minimalne wymogi finansowania oraz ich wzajemne zależności

KIMSF 14 zawiera wskazówki, jak oszacować graniczną wartość nadwyżki w programie określonych świadczeń, która może być ujęta jako składnik aktywów zgodnie z MSR 19 Świadczenia pracownicze. W okresie sprawozdawczym, za który sporządzono sprawozdanie finansowe Zarząd Jednostki dominującej nie wprowadził żadnych zmian w polityce (zasadach) rachunkowości Grupy.

8. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 8 Segmenty operacyjne** - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku lub później,
- **MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych** (zmieniony we wrześniu 2007 r.) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- **MSR 23 Koszty finansowania zewnętrznego** (zmieniony w marcu 2007 r.) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- **MSSF 3 Połączenie jednostek gospodarczych** (zmieniony w styczniu 2008 r.) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2009 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- **MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe** (zmieniony w styczniu 2008 r.) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2009 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- **MSSF 2 Płatności w formie akcji: warunki nabywania uprawnień i anulowanie** (zmieniony w styczniu 2008 r.) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,
- **Zmiany do MSR 32 i MSR 1: Instrumenty finansowe z opcją sprzedaży po wartości godziwej** (zmiany wprowadzone w lutym 2008 r.) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- **Interpretacja KIMSF 12 Umowy na usługi koncesjonowane** - mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2008 roku
- **Interpretacja KIMSF 13 Programy lojalnościowe** - mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2008 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE,
- **Zmiany wynikające z corocznego przeglądu MSSF** - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- **Zmiany do MSSF 1 i MSR 27 Koszt inwestycji w jednostkę zależną, współkontrolowaną i stowarzyszoną** - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- **Interpretacja KIMSF 15 Umowy dotyczące budowy nieruchomości** - mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE,
- **Interpretacja KIMSF 16 Zabezpieczenie inwestycji netto w jednostkach zagranicznych** - mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 października 2008 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE,
- **Zmiany do MSR 39: Pozycje zabezpieczane kwalifikujące się do rachunkowości zabezpieczeń** (zmiany wprowadzone w lipcu 2008 r.) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2009 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- **MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy** (zmieniony w listopadzie 2008 r.) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE,

- **Interpretacja KIMSF 17 Przekazanie aktywów niegotówkowych właścicielom** - mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2009 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE,
- **Interpretacja KIMSF 18 Aktywa otrzymane od klientów** - mająca zastosowanie od 1 lipca 2009 roku - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE,
- **Zmiany do MSR 39 i MSSF 7 – Przekwalifikowanie aktywów finansowych** - Data wejścia w życie i przepisy przejściowe (zmiany wprowadzone w listopadzie 2008) – mające zastosowanie od 1 lipca 2008 roku - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- **Zmiany do MSSF 7 Instrumenty finansowe - ujawnianie informacji** - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- **Wbudowane instrumenty pochodne - zmiany do KIMSF 9 i MSR 39** - mające zastosowanie dla okresów rocznych kończących się 30 czerwca 2009 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE,
- Zmiany do MSSF (opublikowane w kwietniu 2009 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2010 roku lub później - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE.

Zarząd jest w trakcie analizy wpływu powyższych standardów oraz interpretacji na stosowane przez Spółkę zasady (politykę) rachunkowości.

9. Korekta błędu

Grupa dokonała korekty błędu na 31.12.2007 r. na kwotę 981 tys. zł .

Wyszczególnienie	Rezerwa na nagrody jubileuszowe	Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe	Razem
wyliczone na 31.12.2007 r.	1 001	881	1 882
01.01.2008r. wycena po korekcie lat zatrudnienia	1 401	1 462	2 863
Razem korekta	400	581	981

Korekta w kwocie 981 tys. zł skutkująca wzrostem rezerwy na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne i rentowe została odniesiona na zysk zatrzymany, co zostało dokładniej zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu ze zmian w kapitałach własnych.

Korygowany błąd był wynikiem przyjmowania zaniżonych okresów zatrudnienia pracowników przy wyliczeniu rezerw na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku i lata poprzedzające rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku. W efekcie oszacowana rezerwa na koszty odpraw emerytalno rentowych i nagród jubileuszowych została zaniżona o 981 tys. zł. Grupa dokonała korekty zidentyfikowanego błędu dotyczącego bilansu otwarcia w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Spółka dokonała również reklasyfikacji części posiadanych nieruchomości o wartości 3 422 tys. zł z nieruchomości inwestycyjnych do środków trwałych według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku.

10. Zmiana szacunków

W okresie sprawozdawczym nie nastąpiły zmiany szacunków, które miałyby wpływ na okres bieżący lub na okresy przyszłe.

11. Istotne zasady rachunkowości

11.1. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje jednostkowe sprawozdanie finansowe ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC Spółka Akcyjna oraz sprawozdania finansowe jej jednostek zależnych sporządzone za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty na poziomie konsolidacji.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez Spółkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba, że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli.

Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy Grupa ma możliwość kształtowania polityki finansowej i operacyjnej danej jednostki.

11.2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności, są to jednostki, na które Grupa bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami. Sprawozdania finansowe jednostek stowarzyszonych są podstawą wyceny posiadanych przez Grupę udziałów metodą praw własności. Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych i Spółki dominującej jest jednakowy.

Inwestycje w jednostki stowarzyszone są wykazywane w bilansie według ceny nabycia powiększonej o późniejsze zmiany udziału Grupy w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Rachunek zysków i strat odzwierciedla udział w wynikach działalności jednostek stowarzyszonych. W przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w kapitale własnym jednostek stowarzyszonych, Grupa ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to właściwe, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

11.3. Udział we wspólnym przedsięwzięciu

Grupa nie prowadzi wspólnych przedsięwzięć.

11.4. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż złoty polski zostały przeliczone przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

waluta	Średni kurs w zł	
	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.

EUR	4,1724	3,582
USD	2,9618	2,435
DKK	0,5599	0,4803
SEK	0,3821	0,3805
HUF	0,015757	0,014188
NOK	0,4238	

11.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz wszelkie odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia oraz wszelkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do używania. Wszelkie koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, w tym koszty napraw i konserwacji, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, do których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych metodą liniową, w równych ratach miesięcznych. Amortyzacja jest naliczana przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Lp.	Typ	Okres w latach
1	Budynki i budowle	40
2	Maszyny i urządzenia techniczne	10
3	Urządzenie biurowe	5
4	Środki transportu	5
5	Komputery	3
6	Inwestycje w obcych środkach trwałych	10

Do rzeczowych aktywów trwałych Grupa zalicza prawo wieczystego użytkowania gruntów.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

Środki trwałe w budowie wykazywane są według cen nabycia lub kosztu wytworzenia. Nie podlegają one amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

Decyzję o trwałej utracie wartości lub zaniechaniu inwestycji podejmuje każdorazowo Zarząd Spółki.

Spółki weryfikują na koniec każdego roku obrotowego środki trwałe pod kątem utraty wartości końcowej, okresu użytkowania i zastosowanej metody amortyzacji. W przypadku, gdy zaistniała istotna zmiana w trybie uzyskiwania korzyści ekonomicznych, Spółki dokonują stosownych korekt mających wpływ na bieżący i przyszły rok obrotowy.

11.6. Nieruchomości inwestycyjne

Początkowe ujęcie nieruchomości inwestycyjnych następuje według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Wartość bilansowa składnika aktywów obejmuje koszt wymiany części składowej nieruchomości inwestycyjnej w chwili jego poniesienia, o ile spełnione są kryteria ujmowania i nie obejmuje kosztów bieżącego utrzymania tych nieruchomości.

Po początkowym ujęciu wartość nieruchomości inwestycyjnych jest pomniejszana o umorzenie i odpisy z tytułu utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela, zawarcie umowy leasingu operacyjnego lub zakończenie budowy (wytworzenia nieruchomości inwestycyjnej).

W przypadku przeniesienia nieruchomości inwestycyjnej do aktywów wykorzystywanych przez właściciela lub do zapasów, domniemany koszt takiego składnika aktywów, który zostanie przyjęty dla celów jego ujęcia w innej kategorii jest równy wartości godziwej nieruchomości ustalonej na dzień zmiany jej sposobu użytkowania. Jeżeli składnik aktywów wykorzystywany przez właściciela - Grupę staje się nieruchomością inwestycyjną, Grupa stosuje zasady opisane w części „Rzeczowe aktywa trwałe” aż do dnia zmiany sposobu użytkowania tej nieruchomości.

Spółka „Energomontaż-Nieruchomości” Sp. z o.o. wydzieliła nieruchomości inwestycyjne – są to obiekty przynoszące przychód z tytułu wynajmu.

11.7. Leasing

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Środki trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

11.8. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest ograniczony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania ujmuje się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku właśnie zakończonego roku obrotowego.

Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych od wartości niematerialnych metodą liniową, w równych ratach miesięcznych. Amortyzacja jest naliczana przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów.

Lp.	Typ	Okres w latach
1.	licencje na programy komputerowe	2

2.	poniesione koszty zakończonych prac rozwojowych	1
3.	pozostałe wartości niematerialne	5

11.8.1. Wartość firmy

Wartość firmy wyceniana jest według ceny nabycia stanowiącej nadwyżkę kosztów połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych. Wartość ta pomniejszana jest o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

W 2008 roku i roku porównywalnym w sprawozdaniu Spółki wartość firmy nie wystąpiła.

11.9 Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiekolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższona się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w rachunku zysków i strat. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

11.10. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są jako koszty w momencie ich poniesienia według podejścia przedstawionego w MSR 23. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki, dywidendy oraz zyski i straty z tytułu różnic kursowych do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

11.11. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) Jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) Został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub wydzielenie wbudowanych instrumentów pochodnych jest wyraźnie zakazane. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

- taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom;
lub
- aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem;
lub
- aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są aktywami finansowymi dostępnymi do sprzedaży. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, bez potrącania kosztów transakcji, z uwzględnieniem wartości rynkowej na dzień bilansowy. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości.

Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą a ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczony, aktywów dostępnych do sprzedaży (jeżeli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwą może być ustalona w inny wiarygodny sposób), odnosi się na kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości odnosi się do rachunku zysków i strat jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniony w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia. Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

11.12. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

11.12.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez odpis aktualizujący. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

11.12.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

11.12.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i odsetki) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

11.12.4. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli wszystkie z następujących warunków są spełnione:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są odnoszone do rachunku zysków i strat.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje, gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Grupa dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

11.13. Należności i zobowiązania długoterminowe

Zgodnie z MSR 39 należności i zobowiązania długoterminowe, które nie są oprocentowane, podlegają dyskontowaniu i prezentowane są w sprawozdaniu finansowym według wartości bieżącej.

W większości przypadków zapłaty dokonuje się w formie środków pieniężnych lub ich ekwiwalentów, zaś kwota przychodów równa się kwocie środków pieniężnych otrzymanych lub należnych. Jeżeli jednak wpływy środków pieniężnych lub ich ekwiwalentów są odroczone, wartość godziwa zapłaty może być niższa niż nominalna wartość środków pieniężnych lub ich ekwiwalentów otrzymanych lub należnych.

Różnice pomiędzy wartościami nominalnymi należności lub zobowiązań długoterminowych, a ich wartościami bieżącymi, w okresie w którym powstały korygują odpowiednio przychody lub koszty finansowe.

11.14. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku – są ujmowane w następujący sposób:

Materiały	– w cenie nabycia ustalonej metodą „pierwsze weszło-pierwsze wyszło”;
Produkty gotowe i produkty w toku	– koszt bezpośrednich materiałów i robocizny oraz odpowiedni narzut pośrednich kosztów produkcji ustalony przy założeniu normalnego wykorzystania mocy produkcyjnych, z wyłączeniem kosztów finansowania zewnętrznego.
Towary	– w cenie nabycia ustalonej metodą „pierwsze weszło-pierwsze wyszło”;

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

11.15. Należności i zobowiązania krótkoterminowe

Należności i zobowiązania, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 30 do 360 dni, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisów na nieściągalne należności.

Odpisy aktualizujące dokonywane są na należności z uwzględnieniem ich zabezpieczenia:

- w momencie postawienia dłużnika w stan likwidacji, upadłości bądź oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, na należności zasądzone w momencie skierowania sprawy do sądu, lecz nie później niż po otrzymaniu wyroku sądowego i skierowaniu do egzekucji,
- na należności kwestionowane przez dłużnika,
- inne o znacznym prawdopodobieństwie nieściągalności.

W przypadku gdy wpływ pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

11.15.1. Należności z tytułu Cash Pool

CASH POOL - konsolidacyjny rachunek bankowy – konsolidacja sald - jest to rozwiązanie optymalizujące zarządzanie saldami rachunków bieżących i pomocniczych poprzez automatyczną konsolidację tych sald na wybranym prze Firmę rachunku.

ENERGMONTAŻ-PÓŁNOC SA i spółki Grupy korzystają z Cash-Pool tj. - na koniec każdego dnia salda rachunków bankowych ze wszystkich spółek Grupy są przenoszone na wydzielone konto bankowe. Całkowite saldo rachunku Cash Pool powinno być dodatnie. Ujemne saldo jednych spółek jest pokrywane wpłatami z innych spółek Grupy.

Bank codziennie nalicza odsetki wg zmiennej stopy od dodatnich i ujemnych sald na rachunku Cash Pool-owym.

Oprocentowanie ENERGMONTAŻ-PÓŁNOC SA jest jako agenta operacji Cash Pool-owych o 0,05 punktu procentowego wyższe niż oprocentowanie pozostałych spółek.

Salda rachunków Cash-Pool są prezentowane w bilansach Spółek jako należności lub zobowiązania krótkookresowe.

11.16. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nie przekraczającym trzech miesięcy.

Aktywa pieniężne ujmuje się w księgach i wycenia na dzień bilansowy według wartości nominalnej.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

11.17. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku ze zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

11.18 Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe kosztów wykazuje się w wysokości już poniesionych kosztów, które dotyczą lat następnych od dnia bilansowego. Koszty te wykazuje się w wartości nominalnej po uprzednim upewnieniu się, że koszty te przyniosą jednostce korzyści w przyszłości.

Rozliczenia międzyokresowe obejmują przede wszystkim:

- ubezpieczenia,
- prenumeraty,
- z góry opłacone czynsze.

Rozliczenia międzyokresowe przychodów wykazuje się z uwzględnieniem zasady ostrożnej wyceny. Obejmują one przede wszystkim:

- równowartość otrzymanych lub należnych środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych - zaliczone do rozliczeń międzyokresowych przychodów kwoty zwiększają stopniowo pozostałe przychody operacyjne.

11.19 Zobowiązania układowe przewidziane do umorzenia

Równowartość kwot zobowiązań przewidzianych do umorzenia w układzie zawartym przez ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA z wierzycielami prezentowana jest w odrębnej pozycji zobowiązań. Raty układowe są spłacane terminowo co kwartał. Umorzenie tych zobowiązań nastąpi planowo po spłaceniu ostatniej raty układu. Ostatnia spłata przypada na dzień 30 września 2009 roku.

11.20. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

11.18. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Spółek Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez aktuariusza lub pracowników kadr. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem

rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

11.19. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe nie będące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość godziwa zobowiązań jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeśli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie zobowiązań w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

11.20. Przychody

Spółki ujmują przychody w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można w sposób wiarygodny wycenić.

Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

11.20.1. Sprzedaż towarów i produktów

Przychody ze sprzedaży produktów i usług obejmują otrzymane oraz należne wpływy korzyści ekonomicznych. Są one ujmowane, jeśli ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do produktów i towarów zostało przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

11.20.2. Przychody ze świadczenia usług

Grupa ustala przychody dla umów o budowę opierając się na kosztach odpowiadających części wykonanej usługi przy zastosowaniu metody „stopnia zaawansowania realizacji umowy”, a jeżeli nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie wyniku umowy lub korekta wynikająca z tej wyceny jest nieistotna dla całości sprawozdania finansowego, ustalenia przychodów dokonuje się przyjmując tzw. „zerowy zysk”. Stosowanie przez Grupę powyższych metod wymaga szacowania przychodów na podstawie proporcji kosztu dotychczas poniesionego w stosunku do całości planowanego kosztu.

Jeśli na podstawie analizy wynika, że łączne koszty wykonania umowy przekroczą łączne przychody z umowy to przewidywana strata jest ujmowana w danym okresie sprawozdawczym.

Zgodnie z przyjętymi w Grupie zasadami rachunkowości, dokonuje się ustalenia stopnia zaawansowania kontraktów usługowych przez ustalenie proporcji dotychczas poniesionych kosztów danego projektu do całkowitych oszacowanych kosztów. Z uwagi na długoterminowy charakter prowadzonych projektów oraz ich złożoność, a także możliwość pojawienia się nie przewidywanych wcześniej trudności związanych z realizacją projektu, może się okazać, iż rzeczywiste całkowite koszty realizacji projektu będą różniły się od szacunków dokonywanych na kolejne dni bilansowe.

Jeżeli stopień zaawansowania niezakończonych usług nie może być na dzień bilansowy ustalony w sposób wiarygodny, to przychód ustala się w wysokości poniesionych w danym okresie sprawozdawczym kosztów, nie wyższych jednak od kosztów, których pokrycie w przyszłości przez zamawiającego jest prawdopodobne.

Jeżeli poniesione koszty przekraczają swoim zaawansowaniem procentowym zaawansowanie zafakturowanej sprzedaży, wynikające z powyższej różnicy naliczone przychody ze sprzedaży prezentowane są w aktywach bilansu w należnościach z tytułu dostaw robót i usług.

Jeżeli zaawansowanie procentowe zafakturowanej sprzedaży przekracza zaawansowanie procentowe poniesionych kosztów, wynikające z powyższej różnicy przyszłe przychody prezentowane są w zobowiązaniach z tyt. dostaw robót i usług.

11.20.3. Przychody z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy gotówkowe przez szacowany okres użytkowania instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

11.20.4. Dywidendy

Dywidendy zalicza się do przychodów na dzień ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do otrzymania dywidendy.

11.20.5. Przychody z tytułu wynajmu

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

11.21. Podatki

11.21.1. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

11.21.2. Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem, gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług. Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

11.21.3. Podatek dochodowy i odroczony podatek dochodowy

Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany

lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności z rezerwami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowego ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

11.22. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

12. Informacje dotyczące segmentów działalności

Podstawowy wzór podziału sprawozdawczości Grupy oparty jest na segmentach branżowych, a uzupełniający na segmentach geograficznych. Organizacja i zarządzanie przedsiębiorstwem odbywają się w podziale na segmenty, uwzględniając branże dla której oferowane są usługi budowlano-montażowe.

12.1. Segmenty branżowe

Grupa wyróżnia następujące segmenty branżowe w swojej działalności:

Produkcja	- produkcja wyrobów bez względu na rodzaj odbiorcy.
Energetyka	- usługi związane z branżą energetyczną. Odbiorcami usług są elektrownie, elektrociepłownie i zakłady energetyczne.
Chemia	- usługi związane z branżą chemiczną. Odbiorcami usług są zakłady chemiczne, rafinerie, petrochemie, gazownictwo.
Budownictwo	- usługi budowlano-montażowe nie związane z energetyką i chemią.
Pozostała działalność	- usługi wynajmu, dzierżawy, badań laboratoryjnych, serwis urządzeń, pozostałe usługi, nie ujęte w innych segmentach.

Poniżej przedstawiono podział sprzedaży według przedmiotu przychodów ze sprzedaży w tys. zł:

Lp.	Podział branżowy przychodów ze sprzedaży	2008 r.	2007 r.
1.	Produkcja	102 418	117 809
2.	Budownictwo	12 454	34 891
3.	Energetyka	129 589	99 764
4.	Chemia	53 443	37 809
5.	Pozostała działalność	25 061	22 589
	RAZEM:	322 965	312 862

Rozszerzone dane o segmentach branżowych za lata 2008 i 2007 dotyczące przychodów i zysków oraz niektórych aktywów i zobowiązań w poszczególnych segmentach branżowych na dzień 31 grudnia 2008 roku i na dzień 31 grudnia 2007 roku, przedstawione są w kolejnych tabelach.

Grupa zazwyczaj rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu bieżących cen rynkowych.

Rok 2008	Działalność kontynuowana						
	Produkcja	Budownic- two	Energetyka	Chemia	Pozostała działalność	Wyłączenia z konsolidacji	RAZEM
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	102 418	12 454	129 589	53 443	25 061		322 965
Sprzedaż pomiędzy segmentami (wyłączona)	17 788	4 592	6 611	2 724	8 608	-40 323	

przy konsolidacji)							
Przychody ogółem	120 206	17 046	136 200	56 167	33 669	-40 323	322 965
Pozycje wynikowe							
Wynik segmentu	20 544	-156	10 999	5 327	4 991		41 705
Nieprzypisane koszty							19 382
Zysk z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem i kosztami finansowymi							22 323
Koszty finansowe netto/ przychody finansowe netto							1 239
Zysk ze sprzedaży udziałów w jednostce podporządkowanej							
Udział w zyskach jednostki stowarzyszonej							2 500
Zysk przed opodatkowaniem							26 039
Podatek dochodowy							1 486
Zysk netto za okres							24 553
Pozostałe informacje							
Zwiększenia kapitału							
Amortyzacja							
Utrata wartości aktywów ujęta w rachunku zysków i strat							
Bilans							
Aktywa							
Aktywa segmentu	68 902	2 779	31 577	20 193	20 342		143 793
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych							10 254
Nieprzypisane aktywa							134 338
Aktywa skonsolidowane ogółem							288 385

Pasywa							
Zobowiązania segmentu	7 836	5 201	18 965	8 928	2 550		43 480
Zobowiązania nieprzypisane							85 779
Kapitały własne							159 126
Zobowiązania i kapitały ogółem							288 385
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady Inwestycyjne							
Rzeczowe aktywa trwałe							23 491
Wartości niematerialne							398
Amortyzacja rzeczowa aktywów trwałych							6 210
Amortyzacja wartości niematerialnych							572
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnej							43
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości							
Odpisy aktualizujące wartość nieruchomości inwestycyjnych							218
Pozostałe nakłady niepieniężne							
Rezerwy na naprawy gwarancyjne							

Rok 2007	Działalność kontynuowana						
	Produkcja	Bukownic -two	Energetyka	Chemia	Pozostała działalność	Wyłączenia z konsolidacji	RAZEM
Przychody							

Przychody ogółem	130 445	39 229	110 835	44 947	33 698	-46 292	312 862
Sprzedaż pomiędzy segmentami	12 636	4 338	11 071	7 138	11 109	-46 292	0
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	117 809	34 891	99 764	37 809	22 589		312 862

Pozycje wynikowe							
Wynik segmentu	16 310	4 394	4 166	2 223	3 192		30 285
Nieprzypisane koszty							28 286
Zysk z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem i kosztami finansowymi							1 999
Koszty finansowe netto/ przychody finansowe netto							2 087
Udział w zyskach jednostki stowarzyszonej							2 229
Zysk przed opodatkowaniem							6 315
Podatek dochodowy							751
Zysk netto za okres							5 564

Aktywa							
Aktywa segmentu	62 032	14 515	36 050	15 762	19 508		147 867
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych							8 498
Nieprzypisane aktywa							78 850
Aktywa skonsolidowane ogółem							235 215

Pasywa							
Zobowiązania segmentu	13 603	3 544	17 918	8 716	2 841		46 622
Zobowiązania nieprzypisane							47 063
Kapitały własne							141 530
Zobowiązania i kapitały ogółem							235 215
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady Inwestycyjne							12 549
Rzeczowe aktywa trwałe							12 352
Wartości niematerialne							197
Amortyzacja rzeczowa aktywów trwałych							4 936
Amortyzacja wartości niematerialnych							410
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnej					539		539
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości							
Odpisy aktualizujące wartość nieruchomości inwestycyjnych							

12.2. Segmenty geograficzne

Kierunek sprzedaży	Przychody z działalności kontynuowanej 2008 r.	Przychody z działalności kontynuowanej 2007 r.
Przychody ze sprzedaży	322 965	312 862
w tym:		
Kraj	218 668	193 519
Eksport	104 297	119 343
w tym:		
Niemcy	9 425	10 961
Norwegia	69 567	65 971
Węgry	9 546	6 849
Włochy	508	4 722
Finlandia	2 180	170
Szwecja	1 789	1 442
Francja	1 733	0
Dania	3 932	5 887
Angola		0
Litwa	606	17 702
Austria		682
Belgia	4 008	4 148
Urugwaj		809
Wielka Brytania	1 003	

Rozszerzone dane dotyczące segmentów geograficznych za okres bieżący 2008 roku i porównywalny 2007 r. przedstawiono w tabelach poniżej.

Okres 12 miesięcy zakończony 31.12.2008 r.	Kraj	Zagranica	Wyłączenia	Razem
Przychody				
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	218 668	104 297		322 965
Przychody z działalności kontynuowanej	218 668	104 297		322 965
Sprzedaż między segmentami	40 323		-40 323	0
Przychody segmentu ogółem	258 991	104 297	-40 323	322 965
Pozostałe informacje dotyczące segmentu				
Aktywa segmentu	114 220	29 573		143 793
Aktywa nieprzypisane				134 252
Inwestycja w jednostce stowarzyszonej				10 254
Aktywa ogółem				288 299
Nakłady inwestycyjne:				23 889
- na rzeczowe aktywa trwałe				23 491
- na wartości niematerialne				398
- na nieruchomości inwestycyjne				

Okres 12 miesięcy zakończony 31.12.2007 r.	Kraj	Zagranica	Wyłączenia	Razem
Przychody				
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	193 519	119 343		312 862
Pomniejszone o sprzedaż przypisaną działalności zaniechanej				
Przychody z działalności kontynuowanej	193 519	119 343		312 862
Sprzedaż między segmentami	39 817	6 475	-46 292	0
Przychody segmentu ogółem	233 336	125 818		359 154
Pozostałe informacje dotyczące segmentu				
Aktywa segmentu	110 499	37 368		147 867
Aktywa nieprzypisane				78 850
Inwestycja w jednostce stowarzyszonej				8 498
Aktywa ogółem				235 215
Nakłady inwestycyjne:				12 549
- na rzeczowe aktywa trwałe				12 352
- na wartości niematerialne				197
- na nieruchomości inwestycyjne				

13. Przychody i koszty

13.1. Przychody ze sprzedaży usług

Grupa rozpoznaje w sprawozdaniu finansowym przychody z nie zakończonych usług zgodnie z MSR 11.

Poniższe tabele przedstawiają skutki wyceny usług w okresach sprawozdawczych

Stan na dzień	Należności z tytułu kontraktów	Zobowiązania z tytułu kontraktów	Nadwyżka należności nad zobowiązaniami
1 stycznia 2007 roku	17 912	16 153	1 759
31 grudnia 2007 roku	36 321	2 063	34 258
Zmiana stanu	18 409	-14 090	32 499
1 stycznia 2008 roku	36 321	2 063	34 258
31 grudnia 2008 roku	28 072	13 169	14 903
Zmiana stanu	-8 249	11 106	-19 355

13.2. Długoterminowe kontrakty budowlane

	2008 r.	2007 r.
Przychody ze sprzedaży usług:		
przychody ze sprzedaży wyliczone metodą stopnia zaawansowania umowy za dany okres realizacji	236 907	207 657
pozostałe przychody ze sprzedaży usług dotyczące podstawowej działalności	86 058	105 205
Ogółem	322 965	312 862
łączna kwota poniesionych kosztów i ujętych zysków (pomniejszonych o ujęte straty) na dzień bilansowy		290 341
Otrzymane zaliczki	5 203	3 497
Kwoty zatrzymane (kaucje gwarancyjne)	4 440	4 164
Kwota netto należna od zamawiających z tytułu prac wynikających z umowy (aktywa)	12 234	31 018
Kwota netto należna zamawiającym z tytułu prac wynikających z umowy (zobowiązanie)		2 036
Kwoty zatrzymane do rozliczenia w terminie:		
powyżej 12 miesięcy	4 440	3 839

do 12 miesięcy		325
OGÓŁEM	4 440	4 164

13.3. Pozostałe przychody operacyjne

	w tys. zł	
	2008 r.	2007 r.
Rozwiązanie odpisu na należności		130
Zysk ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	5 833	230
Umorzenie zobowiązań	74	364
Odzyskane odszkodowania i kary	242	
Rozwiązanie rezerw	361	
Inne	337	
Razem	6 847	724

13.4. Pozostałe koszty operacyjne

	w tys. zł	
	2008 r.	2007 r.
Darowizny	9	5
Aktualizacja wartości zapasów		544
Rezerwy na sprawy sporne i inne	367	2 853
Odszkodowania wypłacone	34	616
Inne	1 134	224
Razem:	1 544	4 242
pozycja „inne” składa się z:	1 134	224
Straty z tytułu przeszacowania nieruchomości inwestycyjnych	218	
Straty ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	270	
Naprawy powypadkowe	17	
Pozostałe	629	224

13.5. Przychody finansowe

	w tys. zł	
Wyszczególnienie	2008 r.	2007 r.
Przychody z tyt. odsetek bankowych	3 494	2 543
Przychody z tytułu wyceny i realizacji instrumentów pochodnych (forwardy walutowe)		311
Zysk ze sprzedaży aktywów finansowych	748	103
Dodatnie różnice kursowe	417	
Aktualizacja aktywów finansowych		52
Inne	34	145
Przychody finansowe ogółem	4 693	3 154
pozycja „inne” składa się z:	34	
zwrot kaucji		45
dyskonto	34	100

13.6. Koszty finansowe

	w tys. zł	
	2008 r.	2007 r.
Odsetki od zobowiązań handlowych	328	83
Odsetki od kredytów	701	
Koszty finansowe z tyt. umów leasingu finansowego	288	194
Koszty rozliczenia instrumentów finansowych	115	
Ujemne różnice kursowe	0	628
Koszty nieefektywnej części zabezpieczenia opcji	1324	
Inne	698	162
Koszty finansowe ogółem	3 454	1 067
Pozycja „inne” składa się z:		
koszty bankowe	364	
dyskonto	82	
pozostałe	252	162

13.7. Koszty amortyzacji, odpisy aktualizujące i koszty zużycia materiałów ujęte w rachunku zysków i strat

	w tys. zł	
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży (koszcie sprzedanych towarów i produktów)	5 954	5 003
Amortyzacja środków trwałych	5 677	4 434
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnej	43	539
Amortyzacja wartości niematerialnych	234	30
Pozycje ujęte w koszcie sprzedaży	6	
Amortyzacja środków trwałych	6	
Pozycje ujęte w kosztach ogólnych zarządu	865	882
Amortyzacja środków trwałych	527	502
Amortyzacja wartości niematerialnych	338	380

13.8. Koszty wynagrodzeń i świadczeń pracowniczych

	w tys. zł	
Wyszczególnienie	2008 r.	2007 r.
Wynagrodzenia	94 182	89 569
Koszty ubezpieczeń społecznych	16 026	16 217
Odprawy emerytalne	137	110
Nagrody jubileuszowe	343	252
Inne świadczenia po okresie zatrudnienia	146	8
Odpisy na ZFŚS	2 070	1 844
Inne (w tym: ubrania robocze, zakwaterowanie, rozłąka)	9 132	12 437
Koszty wynagrodzeń i świadczeń pracowniczych ogółem	122 036	120 437

13.9. Koszty rodzajowe ujęte w rachunku zysków i strat

Spółki Grupy rejestrują koszty według układu kosztów rodzajowych, jak również w układzie kalkulacyjnym, dla realizowanych kontraktów w oparciu o koszty rzeczywiste.

		w tys. zł	
	Wyszczególnienie	01.01.-31.12.2008 r.	01.01.-31.12.2007 r.
1	amortyzacja	6 825	5 885
2	zużycie materiałów i energii	61 038	60 670
3	usługi obce	98 406	96 084

4	podatki i opłaty	4 031	4041
5	wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	122 036	120 437
6	pozostałe (z tytułu)	14 256	13 305
	Koszty wg rodzaju RAZEM	306 592	300 422
8	zmiana stanu zapasów i rozliczeń międzyokresowych	-128	5 608
9	koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby (-)	-1599	-790
10	wartość sprzedanych towarów	1 080	2 143
11	koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	-495	-450
12	koszt ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	-24 190	-24 356
	Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	281 260	282 577

14. Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat

14.1. Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku przedstawiają się następująco:

w tys. zł		
A. Skonsolidowany rachunek zysków i strat	2008 r.	2007 r.
I. Bieżący podatek dochodowy	8 871	1 797
II. Odroczone podatek dochodowy	-7 385	-1 046
III. Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	1 486	751

14.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego do wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku:

Wyszczególnienie	Rok zakończony 31 grudnia 2008 r.
Zysk /(strata) brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	26 039
Zysk /(strata) przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej	
Zysk /(strata) brutto przed opodatkowaniem	26 039
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	4 947
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	
Nieujęte straty podatkowe	-2 102
Podatkowe ulgi inwestycyjne	229
Wykorzystanie wcześniej nierozpoznanych strat podatkowych	-2 867
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	1 585
Przychody nie będące podstawą do opodatkowania	-306
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 19%	1 486
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	1 486

14.3. Odroczonego podatek dochodowy

Odroczonego podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

	Bilans		Rachunek zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony	
	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Dodatnie różnice kursowe	442	79	363	-139
Wycena kontraktów długoterminowych	5 841	6 827	-986	5 119
Naliczone odsetki	100	57	43	5
Korekta leasingu	214	481	-267	365
Różnica przejściowa na wartości środków trwałych	1 266	1 315	-49	-57
Przyspieszona amortyzacja podatkowa	111		111	
Inne	370	72	198	-27
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	8 344	8 831	-587	5 266
Pozycje kompensowane na poziomie spółek	8 239	7 471		
Rezerwa na podatek odroczonego		1 360		330
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	772	494	278	181
Rezerwa na zobowiązania	747	326	421	205
Rezerwy na urlopy i premie	707	512	195	43
Ujemne różnice kursowe	452	153	299	64
Odpis aktualizujący aktywa finansowe	147	834	-687	834
Wycena kontraktów długoterminowych - koszt	2 084	2 580	-496	1 452
Środki trwałe - leasing	167	229	-62	176
Zobowiązania z tytułu kontraktów		413	-413	-208
Straty możliwe do odliczenia od przyszłych dochodów do opodatkowania	1 871	4 833	-2 962	-735
Aktualizacja wartości zapasów		339	-339	2 017
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	1 906	1 034	872	363
Koszty do rozliczenia - wycena	2 717	2 104	613	2 098
Wycena instrumentów finansowych	1 933		1 933	
Pozostałe	1 176	192	984	105
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	14 679	14 043	636	6 595
Nierozpoznane aktywo z tytułu podatku dochodowego		4 971	-4 971	-1 709
Aktywo - wartość zaktualizowana	14 679	9 072	5 607	
Pozycje kompensowane na poziomie spółek	8 239	7 471	768	
Aktywo na podatek odroczonego	6 440	1 601	4 839	1 376

Zaprezentowane aktywo z tytułu podatku dochodowego w kwocie 6 440 tys. zł wynika ze strat podatkowych oraz bieżących różnic przejściowych. Aktywo to zostało zaprezentowane w wartości prawdopodobnej do wykorzystania biorąc pod uwagę przewidywania Grupy, co do poziomu przyszłych wyników podatkowych.

Aktywo z tytułu podatku odroczonego w wysokości 1 681 tysięcy złotych powstałe na wycenie efektywnej części zabezpieczenia zaprezentowanej w kapitałach własnych zostało zaprezentowane w pozycji kapitału z wyceny instrumentów finansowych.

15. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty.

Spółki Grupy tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej spółek, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Aktywa oraz zobowiązaniami z tytułu Funduszu są prezentowane przez Grupę netto. Na dzień 31 grudnia 2008 roku aktywo wynosiło 160 tys. zł, a na dzień 31 grudnia 2007 roku - 218 tys. zł.

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu

Salda na koniec okresu	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
Pożyczki udzielone pracownikom	249	222
Środki pieniężne	523	499
Zobowiązania z niezrealizowanego Funduszu	612	939
Saldo po skompensowaniu	160	-218
Odpis w okresie	2008 r.	2007 r.
Odpisy na fundusz w okresie obrotowym	2 070	1 844

16. Średnia ważona liczba akcji i zysk na akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe) przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

W roku 2008 ani w okresie porównywalnym rozwodnienie zysku nie wystąpiło.

W okresie między dniem bilansowym a dniem sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne inne transakcje dotyczące akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego zysku na jedną akcję.

Wyszczególnienie	2008 r.	2007 r.
ZYSK (STRATA) NETTO za okres sprawozdawczy	23 669	558
Zysk na jedną akcję		
- liczba akcji	23 827 044	23 827 044
- podstawowy z zysku netto na jedną akcję za okres sprawozdawczy	1,01	0,23

Wyliczenie średniej ważonej liczby akcji w latach 2008 oraz 2007 prezentuje tabela poniżej:

okres	liczba akcji	liczba dni	liczba akcji w okresie
od 01.01.2008 r. do 31.12.2008 r.	23 827 044	365	8 696 871 060
SUMA		365	8 696 871 060
Średnia ważona liczba akcji w 2008 r.			23 827 044
Od 01.01.2007 r. do 31.12.2007 r.	23 827 044	365	8 696 871 060
SUMA		365	8 696 871 060
Średnia liczba akcji w 2007 r.			23 827 044

17. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym oraz w roku 2007 Grupa nie wypłaciła, ani nie zaproponowała dywidendy dla Akcjonariuszy Spółki.

18. Rzeczowe aktywa trwałe

Szczegółowe dane dotyczące środków trwałych i ich amortyzacji w latach 2008 i 2007 prezentuje tabela poniżej.

w tys. zł						
2008 rok	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2008 roku	33 869	11 293	1 684	3 092	2 135	52 073
Zwiększenia stanu	7 432	5 549	1 251	1 729	21 996	37 957
Zmniejszenia stanu	-2 753	-289	-56		-11 368	-14 466
Reklasyfikacja środków trwałych	353	-353				0
Korekty z tyt. zmian w strukturze Grupy Kapitałowej						
Przypisane do działalności zaniechanej						
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości						
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	-1 652	-2 884	-510	-1 164		-6 210
Korekta z tytułu różnic kursowych						
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2008 roku	37 249	13 316	2 369	3 657	12 763	69 354
Na dzień 1 stycznia 2008 roku:						
Wartość brutto	44 646	20 503	3 436	5 469	2 135	76 189
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-10 777	-9 210	-1 752	-2 377		-24 116
Wartość netto	33 869	11 293	1 684	3 092	2 135	52 073
Na dzień 31 grudnia 2008 roku:						
Wartość brutto	49 678	25 410	4 631	7 198	12 763	99 680
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty	-12 429	-12 094	-2 262	-3 541		-30 326
Wartość netto	37 249	13 316	2 369	3 657	12 763	69 354

2007 rok	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Ogółem
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2007 roku	36 583	7 533	1 172	1 828	230	47 346
Zwiększenia stanu	860	6 260	922	2 071	4 747	14 860
Zmniejszenia stanu	-1 765			-53	-2 842	-4 660
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	-1 809	-2 500	-410	-754		-5 473
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2007 roku	33 869	11 293	1 684	3 092	2 135	52 073
Na dzień 1 stycznia 2007 roku:						
Wartość brutto	43 786	14 243	2 514	3 451	230	64 224
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-7 203	-6 710	-1 342	-1 623		-16 878
Wartość netto	36 583	7 533	1 172	1 828	230	47 346
Na dzień 31 grudnia 2007 roku:						
Wartość brutto	44 646	20 503	3 436	5 469	2 135	76 189
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-10 777	-9 210	-1 752	-2 377		-24 116
Wartość netto	33 869	11 293	1 684	3 092	2 135	52 073

19. Nieruchomość inwestycyjna

	Nieruchomości inwestycyjne 2008 r.
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2008 r. (przekształcone)	1 765
Zwiększenia stanu	
Zmniejszenia stanu	-265
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-262
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	-43
Wartość netto na 31.12.2008	1 195
Na dzień 1 stycznia 2008 roku:	
Wartość brutto	1 845
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-80
Wartość netto	1 765
Na dzień 31 grudnia 2008 roku:	
Wartość brutto	1 562
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-105
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-262
Wartość netto	1 195

Spółka stosuje model oparty na koszcie wytworzenia. W tej pozycji Grupa zaprezentowała garaże, które są wynajmowane zewnętrznym najemcom.

20. Leasing

20.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Na dzień sporządzenia sprawozdania wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawia się następująco:

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2008 r. warunkowe opłaty leasingowe ujęte jako koszt danego okresu obrotowego wyniosły 288 tys. zł

	Na dzień 31.12.2008 r.		Na dzień 31.12.2007	
	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Opłaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie 1 roku	1 236		1 184	
W okresie od 1 do 5 lat	2 165		2 106	
Powyżej 5 lat				
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	3 401		3 290	
Minus koszty finansowe	-462		-255	
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych w tym:		2939		3 035
Krótkoterminowe		1043		1 114
Długoterminowe		1896		1 921

21. Wartości niematerialne

Spółki Grupy w 2008 r. dokonały nakładów inwestycyjnych w wartości niematerialne na kwotę 398 tys. zł, zakupując licencje oraz wdrażając nowe oprogramowania finansowo-księgowe. W 2007 r. inwestycje w oprogramowanie wyniosły 197

tys. zł

Rok 2008	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Ogółem
Wartość netto na 1 stycznia 2008 roku	363	193	556
Zwiększenia stanu	191	207	398
Zmniejszenie stanu		-79	-79
Korekta z tytułu zmian w strukturze Grupie Kapitałowej			
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości			
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	-403	-169	-572
Na dzień 31 grudnia 2008 roku	151	152	303
Na dzień 1 stycznia 2008 roku			
Wartość brutto	1 153	467	1 619
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-790	-274	-1 064
Wartość netto	363	193	556

Na dzień 31 grudnia 2008 roku			
Wartość brutto	1 344	674	2 018
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-1 193	-522	-1 715
Wartość netto	151	152	303

Rok 2007	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Ogółem
Wartość netto na 1 stycznia 2007 roku	621	149	770
Zwiększenia stanu	104	93	197
Zmniejszenie stanu		-1	-1
Korekta z tytułu zmian w strukturze Grupie Kapitałowej			
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości			
Odpis amortyzacyjny za rok obrotowy	-362	-48	-410
Na dzień 31 grudnia 2007 roku	363	193	556
Na dzień 1 stycznia 2007 roku			
Wartość brutto	1 050	374	1 424
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-429	-225	-654
Wartość netto	621	149	770

Na dzień 31 grudnia 2007 roku			
Wartość brutto	1 153	467	1 619
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-790	-274	-1 064
Wartość netto	363	193	556

22. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i pozostałe aktywa finansowe

Wyszczególnienie	2008 r.	2007 r.
Akcje i udziały spółek nie notowanych na giełdzie	10 299	8 543
w tym:		
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	10 254	8 498
Aktywa finansowe	45	45

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności. Są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami. Sprawozdania finansowe jednostek stowarzyszonych są podstawą wyceny posiadanych przez jednostkę dominującą udziałów metodą praw własności. Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych i jednostki dominującej jest jednakowy. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są wykazywane w bilansie według ceny nabycia powiększonej o późniejsze zmiany udziału jednostki dominującej w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Rachunek zysków i strat odzwierciedla udział w wynikach działalności jednostek stowarzyszonych. W przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w kapitale własnym jednostek stowarzyszonych, jednostka dominująca ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to zasadne, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są aktywami finansowymi dostępnymi do sprzedaży. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, bez potrącania kosztów transakcji, z uwzględnieniem wartości rynkowej na dzień bilansowy. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości.

22.1. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane w niniejszym sprawozdaniu według ceny nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Są to jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami. Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych i Grupy jest jednakowy

ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA posiada 32,82% udziałów w spółce „Energomontaż-Północ-Belchatów” Sp. z o.o. z siedzibą w Belchatowie, której podstawowym przedmiotem działalności są specjalistyczne usługi budowlano-montażowe. Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa posiadała również udiały w innych jednostkach stowarzyszonych na łączną wartość 191 tys. złotych.

Tabela poniżej przedstawia skrócone informacje dotyczące inwestycji w spółkę.

„Energomontaż-Północ-Belchatów” Sp. z o.o.	2008 r.	2007 r.
Wartość bilansowa	10 256	8 498
Udział Grupy w kapitale jednostki stowarzyszonej	32,82%	32,82%
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe) – udział Grupy	16 023	15 948
Aktywa trwałe (długoterminowe) – udział Grupy	4 852	3 903
Zobowiązania krótkoterminowe – udział Grupy	5 771	5 896
Rezerwa na zobowiązania – udział Grupy	4 848	5 457
Aktywa netto – udział Grupy	10 256	8 498
Udział w zysku jednostki stowarzyszonej	2 500	2 229
Nadwyżka udziału w aktywach netto nad wartością wg ceny nabycia	9 753	7 995
Przychody ze sprzedaży	37 792	31 950

22.2. Zbycie jednostki zależnej przez ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA w 2008 r.

W dniu 20 lutego 2008 r. ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA zbyła na rzecz osoby fizycznej, Pana Wojciecha Dmochowskiego, wszystkie udiały posiadane w spółce zależnej, działającej pod firmą „Energomontaż-Północ” Sp. z o.o. w likwidacji, w ilości 8.706 udziałów o wartości nominalnej 500,00 zł każdy, stanowiące 99,95% kapitału zakładowego spółki, za łączną cenę 870,60 zł.

W 2007 r. Spółka utworzył rezerwę na całkowitą wartość udziałów w kwocie 4 353 tys. zł. Spółka poniosła duże straty z powodu naliczenia kar umownych przez Elektrownię Stalowa Wola, za opóźnienia i wady na kontrakcie.

23. Zapasy

Materiały w Spółkach Grupy Kapitałowej, wykonujących usługi budowlano-montażowe są odpisywane bezpośrednio w koszty. Niewielka kwota zapasów w tych Spółkach, to końcówki materiałów z budów do sprzedaży jako złom lub towar niepełnowartościowy – wyceniony wg cen sprzedaży możliwej do uzyskania.

Wyszczególnienie	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
Zapasy, ogółem, według niższej z dwóch wartości, ceny nabycia(kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	3 497	3 439
1. Materiały (wg ceny nabycia)	1989	1 625
2. Produkcja w toku (wg kosztu wytworzenia)		0
3. Produkty gotowe:	1 480	1 678
- wg ceny nabycia/koszty wytworzenia		1 678
- wg wartości netto możliwej do uzyskania		0
4.Towary	28	
5. Zaliczki na dostawy		136

W Spółkach wykonujących usługi produkcyjno-warsztatowe, zapasy to materiały do produkcji.

Wyszczególnienie	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.	wskaźnik zmian
	materiały		
„Energomontaż-Północ-Gdynia” Sp. z o.o.	1740	1 093	59,2%
„EnerGOP” Sp. z o.o.	14	46	-66,1%
ZRE Lublin S.A.	215	436	-50,68%
Pozostałe spółki	20	50	-62%
	produkty gotowe		
„Energomontaż-Nieruchomości” Sp. z o.o.	998	1 211	-17,59%
„Energomontaż-Magarorszag” Sp. z o.o.*	482	467	3,2%

Zapasy wyrobów gotowych w „Energomontaż-Magarorszag” Sp. z o.o. w HUF spadły, z uwagi na sprzedaż 2 garaży, jednak po przeliczeniu na zł, skutkuje to wzrostem z uwagi na zmianę kursu HUF/zł.

24.1 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Wyszczególnienie	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
Należności z tytułu dostaw robót i usług, w tym:	96 742	111 599
- należności od jednostek stowarzyszonych – powiązanych		
Należności budżetowe	6 701	6 123
Pozostałe należności od osób trzecich	1 763	7 408
Należności ogółem (netto)	105 206	125 130
Odpis aktualizujący należności	19 951	19 888
Należności brutto	125 157	145 018

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają termin płatności od 30 do 60 dni.

Odpis aktualizujący należności

Wyszczególnienie	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
Stan na dzień 01.01.200X	19 888	21 337
Zwiększenie – utworzenie rezerwy	3 619	2 254
Zmniejszenie	-3 556	-3 703
Wykorzystanie	-146	-2 417
Rozwiązanie	-3410	-1286
Stan na dzień 31.12.200X	19 951	19 888

Należności z tytułu dostaw i usług o pozostałym po dniu bilansowym okresie spłaty

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
1.	do jednego miesiąca	52 793	61 406
2.	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	17 802	28 856
3.	powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy		859
4.	powyżej 6 miesięcy do 1 roku	164	78
5.	powyżej 1 roku		114
6.	należności przeterminowane	41 533	36 378
	Należności z tytułu dostaw, robót i usług, razem (brutto)	112 292	127 691
7.	Odpisy aktualizujące wartość należności z tyt. dostaw, i usług (wielkość ujemna)	-15 550	-16 092
	Należności z tyt. dostaw i usług, razem (netto)	96 742	111 599

Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane (brutto)

z podziałem na należności nie spłacone w okresie:

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
1.	do jednego miesiąca	8 536	12 249
2.	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 723	5 609
3.	powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	12 348	1 399
4.	powyżej 6 miesięcy do 1 roku	2 531	3 293
5.	powyżej 1 roku	13 395	13 828
	Należności z tyt. dostaw i usług, przeterminowane, razem (brutto)	41 533	36 378
6.	Odpisy aktualizujące wartość należności z tyt. dostaw i usług przeterminowane	-15 550	-16 093
	Należności z tyt. dostaw i usług przeterminowane, razem (netto)	25 983	20 285

Grupa, co do zasady nie obejmuje odpisem aktualizującym należności przeterminowanym poniżej 6 miesięcy. Kwoty przeterminowane powyżej 180 dni są objęte 50% odpisem aktualizującym, natomiast należności przeterminowane powyżej 1 roku – 100% odpisem. Grupa dokonuje również analizy przypadków konkretnych kontrahentów, jeżeli jakiegokolwiek okoliczności wskazują na problemy ze ściagalności należności pomimo braku istotnego przeterminowania.

24.2 Należności długoterminowe

W pozycji należności długoterminowych Grupa prezentuje wpłacone kontrahentom i zatrzymane kaucje gwarancyjne. Są one zwracane w momencie zakończenia okresu gwarancyjnego lub ustalenia innych zabezpieczeń finansowych.

Ip	Nazwa Spółki	Stan na dzień	
		31.12.2008	31.12.2007
1	Energomontaż Północ SA	1 558	3 483
2	Energomontaż Północ Gdynia Sp. z o.o.	858	346
3	Zakłady Remontowe Energetyki Lublin Sp. z o.o.	7	107
	Razem	2 423	3 936

24.3 Należności z tytułu Cash Pool

ENERGMONTAŻ-PÓŁNOC SA i spółki Grupy korzystają z Cash - Pool - na koniec każdego dnia salda rachunków bankowych ze wszystkich spółek grupy są przenoszone na konto w ABN AMRO Bank (Polska) S.A. Całkowite saldo rachunku Cash Pool powinno być dodatnie. Ujemne saldo jednych spółek jest pokrywane wpłatami z innych spółek Grupy.

Bank codziennie nalicza odsetki wg zmiennej stopy od dodatnich i ujemnych sald na rachunkach Cash Pool-owch. Oprocentowanie ENERGMONTAŻ-PÓŁNOC SA jest jako agenta operacji Cash pool-owych o 0,05 pkt procentowych wyższe niż oprocentowanie pozostałych spółek.

Na dzień 31.12.2008 roku stan sald na rachunku Cash Pool, oraz zapłacone lub uzyskane odsetki przedstawia tabela poniżej.

Lp.	Nazwa spółki	Salda Spółek w tys. zł 31.12.2008	Odsetki zapłacone lub uzyskane z tytułu Cash Pool w 2008 r.	Salda Spółek w tys. zł 31.12.2007
1.	ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA	5 820	622	16 301
2.	„Energomontaż-Północ Gdynia” Sp. z o.o.	-2 837	-463	-11 835
3.	„EnerGOP” Sp. z o.o.	607	-206	-1920
4.	„Energomontaż-Nieruchomości” Sp. z o.o.	2 835	96	-486
5.	„Energomontaż-Północ Technika Spawalnicza i Laboratorium” Sp. z o.o.	481	25	411
	Saldo kredytowe spółek Grupy	-2 837	-669	14 241
	Saldo debetowe spółek Grupy	9 743	743	16 712

Pokryte przez ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA salda kredytowe spółek Grupy są prezentowane w sprawozdaniach jednostkowych w należnościach bieżących a Spółki Grupy prezentują Cash Pool w zobowiązaniach bieżących. Na poziomie Grupy salda te są prezentowane netto, nadwyżka środków pieniężnych na rachunku Cash Pool została zaprezentowana w środkach pieniężnych Grupy. Grupa rozpoczęła korzystanie z Cash Pool od sierpnia 2008 r.

Korzystanie przez Grupę z Cash Pool pozwala ograniczyć korzystanie z kredytów bankowych.

25. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych. Wartość godziwą środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz na 31 grudnia 2007 roku w tysiącach złotych przedstawiono poniżej.

Wyszczególnienie	2008 r.	2007 r.
Środki pieniężne w banku	16 724	5 212
Środki pieniężne w kasie	8	12
Lokaty krótkoterminowe	70 512	16 402
Razem	87 244	21 626

Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne (struktura walutowa)

Wyszczególnienie	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
a) w walucie polskiej	81 429	12 231
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)	5 815	9 395
b1. w walucie EUR	1 323	2 481
po przeliczeniu na zł	5 519	8 891
b2. w walucie USD	0	1
po przeliczeniu na zł	0	2
b5. w walucie NOK	154	11
po przeliczeniu na zł	65	5
b6. w walucie SEK	1	1
po przeliczeniu na zł	0	0
b7. w walucie HUF	14 610	35 981
po przeliczeniu na zł	230	496
b8. w walucie DKK	2	2
po przeliczeniu na zł	1	1
pozostałe waluty w tys. zł	0	0
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne, razem	87 244	21 626

26. Inne inwestycje krótkoterminowe

Wyszczególnienie	w tys. zł	
	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
a) udzielone pożyczki krótkoterminowe	0	
b) inne inwestycje krótkoterminowe	0	14 972
Razem aktywa finansowe :	0	14 972

W 2008 roku Emitent lokował nadwyżki finansowe w krótkoterminowe papiery wartościowe instytucji bankowych i poza bankowych, posiadających gwarancje wypłaty oraz wysoki ranking finansowy.

We wrześniu 2008 r. nastąpiło gwałtowne nasilenie się problemów instytucji finansowych. Z uwagi na wyraźne zwiększenie ryzyka niewypłacalności emitentów papierów finansowych Zarząd ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA podjął decyzję o wycofaniu się z tego typu lokat. Wolne środki są obecnie lokowane w trzech bankach na lokatach pieniężnych z terminem do dwóch miesięcy.

Na kwotę 14.972 tys. zł. w 2007 r. składała się inwestycja spółki ENERGOMONTAŻ-PÓŁNOC SA w krótkoterminowe bezpieczne obligacje komercyjne, w które Spółka lokowała swoje nadwyżki finansowe.

27. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwy

27.1. Kapitał podstawowy

KAPITAŁ AKCYJNY/UDZIAŁOWY	w tys. zł	
	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
serii A o wartości nominalnej 3,50 złotych każda	7 567	7 567
serii B o wartości nominalnej 3,50 złotych każda	542	542
serii C o wartości nominalnej 3,50 złotych każda	4 900	4 900
serii D o wartości nominalnej 3,50 złotych każda	2 162	2 162
serii E o wartości nominalnej 3,50 złotych każda	40 425	40 425
serii F o wartości nominalnej 3,50 złotych każda	27 799	27 799
razem	83 395	83 395

AKCJE ZWYKŁE WYEMITOWANE I W PEŁNI OPŁACONE	Ilość szt.	Wartość w tys. zł
Na dzień 1 stycznia 2008 roku	23 827 044	83 395
Na dzień 31 grudnia 2008 roku	23 827 044	83 395
Na dzień 1 stycznia 2007 roku	23 827 044	83 395
Na dzień 31 grudnia 2007 roku	23 827 044	83 395

27.1.1. Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje mają wartość nominalną 3,50 zł i są w pełni opłacone.

27.1.2. Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowanie	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji / udziałów	Wartość nominalna jednej akcji / udziału	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej w tys.	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji w KRS	Prawo do dywidendy (od daty)
A	zwykłe	brak	brak	2 162 000		7 567	gotówka	02.12.91 r.	01.12.91 r.
B	zwykłe	brak	brak	155 000		542	gotówka	25.01.96 r.	01.01.96 r.
C	zwykłe	brak	brak	1 400 000		4 900	gotówka	06.02.98 r.	01.01.98 r.
D	zwykłe	brak	brak	617 696		2 162	gotówka	04.02.03 r.	01.01.02 r.
E	zwykłe	brak	brak	11 550 000		40 425	gotówka	04.02.03 r.	01.01.04 r.
F	zwykłe	brak	brak	7 942 348		27 799	gotówka	26.09.06 r.	01.01.06 r.
Liczba akcji / udziałów razem				23 827 044					
Kapitał akcyjny / udziałowy razem						83 395			
Wartość nominalna jednej akcji					3,50 zł				

27.1.3. Akcjonariusze o znaczącym udziale

Akcjonariusz/udziałowiec	ilość akcji	wartość nominalna w tys. zł	Udział procentowy
Polimex-Mostostal S.A.	15 619 693	54 669	65,55
ING Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	3 348 476	10 050	14,05
Pozostali poniżej 5%	6 858 875	18 676	20,4

Szczegółowe dane dotyczące emisji akcji i praw do emisji w tabeli powyżej.

27.2. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej akcji serii F nad nominalną w kwocie 51.625.262 zł, która została pomniejszona o koszty emisji akcji ujęte jako zmniejszenie kapitału zapasowego w kwocie 1.874.956,18 zł.

	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
Ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		
Kapitał zapasowy	49 750	49 750
Razem	49 750	49 750

	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
Ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	49 750	49 750
Tworzony ustawowo	204	204
Utworzony zgodnie ze statutem (umową) ponad wymaganą ustawowo wartość	16 348	6 885
Inny	2 407	2 407
Razem	68 709	59 246

27.3. Zyski zatrzymane

	31.12.2008 r.	31.12.2007 r. (przekształcone)
Stan na bilans otwarcia 01.01.200x	-12 039	- 9 079
Korekta błędów lat poprzednich		-981
Podział zysku z lat poprzednich	-9 439	- 5 747
Reklasyfikacja kapitału w spółce zależnej	-1 482	-1 597
Zysk roku bieżącego		4 985
Włączeniu spółki do konsolidacji		380

Inne korekty	-24	
Razem	-22 984	-12 039

Po zapłaceniu ostatniej raty układy tj. 30.09.2009 r. Emitent będzie mógł przenieść kwotę zobowiązań przewidzianych do umorzenia w kwocie 11.442 tys. zł na zyski zatrzymane.

27.4. Kapitał udziałowców mniejszościowych

	w tys. zł	
	2008 r.	2007 r.
Na dzień 1 stycznia	4 736	5 570
Różnice kursowe		
Zmiana struktury kapitału mniejszości	-23	-1 413
Połączenie jednostek		
Udział w wyniku jednostek zależnych	884	579
Na dzień 31 grudnia	5 597	4 736

28. Rezerwy

28.1. Zmiany stanu rezerw

Wyszczególnienie	Inne długoterminowe świadczenia pracownicze	Inne rezerwy	Ogółem
Na dzień 31 grudnia 2007 roku (przekształcone)	4 034	6 989	11 023
Utworzone w ciągu roku obrotowego	388	398	786
Wykorzystane		-489	-489
Rozwiązane	-296	-5 314	-5 610
Korekta z tytułu różnic kursowych	5		6
Na dzień 31 grudnia 2008 roku	4 131	1 294	5 425
Krótkoterminowe	530	1 294	1 824
Długoterminowe	3 602		3 602

Kwota rezerw na sprawy sądowe odpowiada kwocie potencjalnych roszczeń.

Wyszczególnienie	Inne długoterminowe świadczenia pracownicze	Inne rezerwy	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2007 roku	2 074	4 061	6 135
Korekta błędów lat poprzednich	981		981
Stan na 1 stycznia 2007 r.	3 055		7 116
Nabycie jednostki zależnej			
Utworzone w ciągu roku obrotowego	1 370	6 768	8 138
Wykorzystane		-165	-164
Rozwiązane	-391	-3 675	-4 066
Na dzień 31 grudnia 2007 roku	4 034	6 989	11 023
Krótkoterminowe	275	6 989	7 264
Długoterminowe	3 759		3 759

W kolumnie inne rezerwy ujęto głównie rezerwy inne obejmujące na dzień 31 grudnia 2008 r. następujące pozycje;

- rezerwy na sprawy sądowe – 964 tys. zł,
- rezerwa na kontraktach – 203 tys. zł
- rezerwy krótkie na inne sprawy pracownicze – 127 tys. zł.

Spółki wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez

Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy. W związku z tym Spółki Grupy na podstawie wyceny dokonanej przez aktuarusza lub pracowników kadr tworzyły rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w powyższej tabeli.

Główne założenia przyjęte do wyliczenia rezerw na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne:

Stopa dyskontowa %	5,6
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń %	3,5
Stopa mobilności	12,6
Zakładana stopa inflacji	2,5

29. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (krótkoterminowe)

29.1. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Wyszczególnienie	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
Krótkoterminowe		
ABN AMRO BANK- Energop	10 431	
BZ WBK - EP Gdynia		866
ABN AMRO BANK - EP Gdynia	20	
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki		866
Długoterminowe	10 431	
Krótkoterminowe	20	866

Kredyt inwestycyjny (długoterminowy – linia kredytowa do 12/2013 r.) zaciągnięty przez Grupę (Energop Sp. z o.o.) na budowę nowej malarni w kwocie 5.200 tys. EUR. Kredyt jest oprocentowany wg stopy LIBOR dla EUR dla depozytów trzymiesięcznych. Zabezpieczony jest poręczeniem Ennergomontaż Północ SA do kwoty 5.720 tys. EUR. Zastawem rejestrowym na nowej malarni w kwocie 10 mln zł, cesją wierzytelności handlowych do kwoty 12,2 mln zł, oraz hipoteką kaucyjną na kwotę 20,1 mln zł. Wartość skapitalizowanych kosztów finansowania zewnętrznego w roku finansowym zakończonym dnia 31 grudnia 2008 wynosiła 180,6 tys. zł, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2007 roku – 0 zł. Wartość aktywowanych kosztów finansowania zewnętrznego przyjęta została w wysokości odsetek od złotowej wartości kredytu inwestycyjnego obliczonych przy WUBOR 3M+3 pkt. Obejmuje 125,9 tys. zł odsetek i 54,7 tys. zł różnic kursowych.

29.2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (krótkoterminowe)

Wyszczególnienie	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
I. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	49 683	28 993
1. Wobec jednostek powiązanych nie objętych konsolidacją		
2. Wobec jednostek pozostałych	49 683	28 993
3. Zobowiązania z tyt. wyceny kontraktów		
II. Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i innych	9 384	12 223
1. Podatek VAT	3 011	4 285
2. Podatek zryczałtowany u źródła	1	
3. Podatek dochodowy od osób fizycznych	1 541	1 410
4. Pozostałe, w tym:	4 831	6 528
- ZUS układ		936
- deklaracja ZUS bieżąca	4 720	5 467
- PFRON	111	64
- inne		61
III. Zobowiązania finansowe	11 218	1 014
1. Zobowiązania z tyt. wyceny instrumentów finansowych	10 175	
2. Zobowiązania inne-leasing	1 043	1 014

IV. Pozostałe zobowiązania	14 243	14 620
1. Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	4 248	4 324
2. Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych nie objętych konsolidacją		
3. Inne zobowiązania	9 995	10 296
- Zaliczki na dostawy	3 423	3 498
- raty układowe	3 133	3 566
- fundusz socjalny		566
- inne	3 439	2 666
V. Rozliczenia międzyokresowe kosztów z tytułu:	10 096	5 483
1. Niewykorzystanych urlopów	3 813	3 154
2. Premii	4 373	434
3. Zarachowane koszty za usługi	1 765	1 344
4. Inne	145	551

Zasady i warunki płatności powyższych zobowiązań krótkoterminowych:

- Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach 30-dniowych.
- Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług (brutto) o pozostałym do dnia bilansowego okresie spłaty:

Zobowiązania o pozostałym do dnia bilansowego okresie spłaty		31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
1.	do jednego miesiąca	41 515	14 956
2.	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 907	9 176
3.	powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	12	0
4.	powyżej 6 miesięcy do 1 roku	18	72
6.	Zobowiązania przeterminowane	5 231	4 789
	Zobowiązania z tytułu dostaw robót i usług, razem (brutto)		28 993
7.	Odpisy aktualizujące wartość zobowiązań z tyt. dostaw, i usług (wielkość ujemna)		
	Zobowiązania z tyt. dostaw i usług, razem (netto)	49 683	28 993

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług – wg długości okresu przeterminowania		31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
	Przeterminowane do 1 miesiąca	3 319	2 043
	Przeterminowane powyżej 1miesiąca do 3 miesięcy	1 158	1 534
	Przeterminowane powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	15	743
	Przeterminowane powyżej 6 miesięcy do 1 roku	315	469
	Przeterminowane powyżej 1 roku	424	
	Zobowiązania przeterminowane z tytułu dostaw, robót i usług, razem (brutto)	5 231	4 789
	Odpisy aktualizujące wartość zobowiązań z tyt. dostaw, i usług (wielkość ujemna)		
	Zobowiązania z tyt. dostaw i usług, razem (netto)	5 231	4 789

29.3. Pozostałe zobowiązania długoterminowe

Wyszczególnienie	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
Raty układowe	0	2 142
Leasing finansowy	1 897	1 921
Kaucje gwarancyjne	2 543	1 424
Razem	4 440	5 487

Ostatnia rata spłaty zobowiązań układowych przypada na 30 września 2009r.

29.4. Zobowiązania z tytułu układu przewidziane do umorzenia

ZOBOWIĄZANIA UKŁADOWE PRZEWIDZIANE DO UMORZENIA	2008 r.	2007 r.
- długoterminowe (wg tytułów)	11 442	11 458
- długoterminowe z tytułu umorzenia wierzytelności układowych	11 442	11 458

Kwota 11.442 tysięcy złotych wynika z redukcji o 40% zadłużenia Spółki w postępowaniu układowym zawartym w 2003 roku z wierzycielami. Raty układowe są spłacane terminowo, a ostatnia rata zostanie uregulowana we wrześniu 2009 roku, w tym terminie możliwy jest do rozpoznania zysk wynikający umorzenia 40% wierzytelności objętych układem.

ROZLICZENIE MIĘDZYOKRESOWE PRZYCHODÓW	2008 r.	2008 r.
- krótkoterminowe (wg tytułów)	1 988	813
- przedpłaty na garaże i miejsca parkingowe	207	
- otrzymane zaliczki na roboty budowlane	1781	813

30. Noty objaśniające do rachunku przepływów pieniężnych

Wyszczególnienie	2008 r.	2007 r.
Zmiana stanu zobowiązań		
Zmiana stanu zobowiązań w bilansie	18 223	-11 194
Spłata zobowiązań – kredytu zaprezentowana w działalności finansowej		2 717
Zmiana stanu zobowiązań w rachunku przepływów pieniężnych	18 223	-8 477

31. Zobowiązania warunkowe

Spółki Grupy na dzień bilansowy posiadają poniżej prezentowane w tabeli zobowiązania warunkowe, wynikające z udzielonych i otrzymanych gwarancji dobrego wykonania kontaktów.
ENERGMONTAŻ-PÓŁNOC SA udzieliła poręczenia wekslowego dla spółki „Energop” Sp. z o.o., gdy ta ubiegała się o kredyt.

POZYCJE POZABILANSOWE	31.12.2008 r.	31.12.2007 r.
Zobowiązania warunkowe		
Na rzecz pozostałych jednostek (z tytułu)	68 350	35 831
- weksle własne		
- udzielonych gwarancji i poręczeń	68 350	35 831
- sprawy sądowe		

Udzielenie poręczenia z tytułu zabezpieczenia okresu gwarancyjnego zrealizowanych kontraktów umożliwia wcześniejsze odzyskanie kaucji gwarancyjnych.

31.1. Aktywa oddane pod zabezpieczenie

Rodzaj zabezpieczenia	Spółka	Zabezpieczone zobowiązanie	Wartość zabezpieczonego majątku w tys. zł
Hipoteka	ENERGMONTAŻ-PÓŁNOC SA	linia gwarancyjna	14.700 dla ABN WK 5146 6.000 dla ING KW 36126 i 35127
Hipoteka	ZRE Lublin S.A.	Zabezpieczenie umowy kredytu w r-ku bieżącym BRE Bank	4 000
Hipoteka	ZRE Lublin S.A.	Zabezpieczenie linii gwarancyjnej w BRE Bank	319
Hipoteka	ZRE Lublin S.A.	Zabezpieczenie linii gwarancyjnej w InterRisk SA	1000
Zastaw na środkach trwałych	ZRE Lublin S.A.	Zabezpieczenie gwarancji	350
Hipoteka	„Energomontaż-Północ-Gdynia” Sp. z o.o.	Zabezpieczenie kredytu w r-ku bieżącym w DNB NORD	3 500
Hipoteka	„Energomontaż-Północ-Gdynia” Sp. z o.o.	Zabezpieczenie linii gwarancyjnej DNB NORD	7 000
Hipoteka	„Energomontaż-Północ-Gdynia” Sp. z o.o.	Hipoteka z tytułu zabezpieczenia gwarancji ubezpieczeniowej KUKI	709eur
Hipoteka	„Energomontaż-Północ-Gdynia” Sp. z o.o.	Hipoteka z tytułu zabezpieczenia gwarancji ubezpieczeniowej KUKI	754 eur
Hipoteka	Energop Sp. z o.o.	Z tyt. zabezpieczenia linii gwarancyjnej ABN AMRO	14 700
Hipoteka	Energop Sp. z o.o.	Z tyt. zabezpieczenia umowy kredytu inwestycyjnego w ABN AMRO	20 100
Przewłaszczenie środków trwałych	ZRE Lublin S.A.	Zabezpieczenie gwarancji	20

32. Sprawy sądowe

Spółki są podmiotem postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego, czy też organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań lub wierzytelności.

Zdaniem Zarządu utworzono odpowiednie rezerwy na prawdopodobne ryzyka związane z toczącymi się sprawami sądowymi.

33. Nakłady inwestycyjne

LP	Wyszczególnienie	2008 r.	2007r.
1.	zakup rzeczowych aktywów trwałych	23 491	12 880
2.	zakup wartości niematerialnych	398	197
	Razem	23 889	13 077

Na dzień 31.12.2008 i 31.12.2007 Grupa nie była zobowiązana do poniesienia przyszłych nakładów inwestycyjnych.

34. Transakcje z jednostkami powiązanymi

Lp.	Spółka	2008 r.		2007 r.	
		Sprzedaż	Zakup	Sprzedaż	Zakup
	Spółka stowarzyszona				
1.	„Energomontaż-Północ-Bełchatów” Sp. z o.o.			4 129	2 603
	Podmiot dominujący				
2.	Polimex-Mostostal S.A.	24 335	3 466	33 932	87
	Pozostałe jednostki powiązane				
3.	Fabryka Kotłów SEFAKO SA	3 483		48	2
4.	ZREW S.A.			35	
5.	Naftoremont Sp. z o.o.	338	21	2 375	18
6.	Naftoremont Serwis Sp. z o.o.		29		6
7.	Energotechnika Projekt Sp. z o.o.				99

8.	Polimex –SICES Sp. z o.o			4 032	
9.	Naftobudowa S.A.	1 188	200		
	Razem	29 344	3 716	44 551	2 815

Lp.	Grupa	31.12.2008 r.		31.12.2007 r.	
		Należności netto	Zobowiązania	Należności netto	Zobowiązania
	Spółka stowarzyszona				
1.	„Energomontaż-Północ-Belchatów”Sp zo.o			447	29
	Podmiot dominujący				
2.	Polimex-Mostostal S.A.	17 834	4 331	28 600	1469
	Pozostałe jednostki powiązane				
3.	Fabryka Kotłów SEFAKO SA	440		0	0
4.	ZREW S.A.			0	0
5.	Naftoremont Sp. z o.o.	15		1 165	8
6.	Naftoremont Serwis Sp. z o.o.				
7.	Energotechnika Projekt Sp. z o.o.				
8.	Polimex –SICES Sp. z o.o.			448	
9.	Naftobudowa S.A.	396			
	Razem	18 685	4 331	30 660	1 506

Transakcje z podmiotami Grupy odbywają się na warunkach równorzędnych z tymi, które obowiązują w transakcjach zawartych z podmiotami z poza Grupy.

35. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Grupy na dzień 31 grudnia 2008 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

36. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą umowy leasingu finansowego i dzierżawy z opcją zakupu, środki pieniężne, lokaty krótkoterminowe i krótkoterminowe obligacje komercyjne. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Grupy oraz lokowanie nadwyżek finansowych. Grupa posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Grupa zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych – są to głównie strategie opcyjne oraz transakcje forward. Celem tych transakcji jest ograniczenie wrażliwości Grupy na zmiany kursów walutowych, a także zagwarantowanie rentowności sprzedaży w przypadku spadku cen spowodowanych niekorzystną zmianą kursów walutowych.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują ryzyko związane z płynnością oraz ryzyko walutowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej.

36.1. Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez jednostkę operacyjną sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż waluta funkcjonalna wyceny. Około 46% zawartych przez Grupę transakcji sprzedaży wyrażonych jest w walutach innych niż waluta sprawozdawcza jednostki operacyjnej dokonującej sprzedaży, podczas gdy 90% kosztów wyrażonych jest w tejże walucie sprawozdawczej.

W celu ograniczenia ryzyka niekorzystnych kursów walutowych oraz zagwarantowania rentowności sprzedaży w przypadku spadku cen, spowodowanego niekorzystną zmianą kursów walutowych przy dużych kontraktach długoterminowych, Emitent wypracowała strategię zabezpieczeń kursowych, opartą na stonowaniu instrumentów pochodnych, związanych z rynkiem walutowym. „Strategia zabezpieczenia ryzyka walutowego kontraktów realizowanych przez Spółkę” została zaakceptowana przez Radę Nadzorczą Spółki w 2007 r. Zgodnie z przyjętą strategią Spółki stosuje następujące metody zabezpieczeń kursowych: metodę Hedgingu, polegającego na transakcjach terminowych (forward) na rynku międzybankowym oraz „zero kosztowych” transakcjach opcyjnych, oraz metodę hedgingu naturalnego (tj. zabezpieczenia ryzyka walutowego poprzez zawieranie kontaktów generujących koszty w tej samej walucie co waluta przychodu).

W 2008 r. zabezpieczeniem kursowym objęto realizowany przez Grupę kontrakt budowlany którego realizacja obejmuje lata 2008-2011.

W celu zabezpieczenia 30% wpływów z kontraktu, zawartego przez Konsorcjum firm: Hitachi Ltd z siedzibą w Tokio, lidera Konsorcjum i ENERGMONTAŻ-PÓŁNOC SA - członka konsorcjum, z Elektrownią Kozienice S.A na realizację przedsięwzięcia pod nazwą „Kompleksowe zaprojektowanie, wybudowanie i uruchomienie Instalacji Odsiarczania Spalin dla bloku nr 10 – 500 MW”, w sierpniu 2008 r. Zarząd Spółki podjął decyzję o zawarciu transakcji opcji walutowych, służących zabezpieczeniu wpływów z kontraktu na poziomie kursu 3,35 zł za 1 EUR, zastosowanego przy sporządzaniu oferty przedmiotowego kontaktu.

Z transakcji opcyjnych do rozliczenia pozostało 7 strategii opcyjnych, składających się z zakupu 7 kontraktów opcji walutowych typu EUROPEAN PARISIEN KNOCK-IN z kursem rozliczenia 3,35 EUR/PLN oraz barierą knockin na poziomie 3,47 EUR/PLN, na zakup walut na łączną wartość 11.800.000,00 EUR. Terminy realizacji poszczególnych opcji służących zabezpieczeniu konkretnego kontaktu przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Data rozliczenia opcji	kwota rozliczanej opcji walutowej w EUR	
		sprzedaż	zakup
1.	30.04.2009 r.	600 000	600 000
2.	31.07.2009 r.	2 050 000	2 050 000
3.	30.09.2009 r.	1 850 000	1 850 000
4.	27.11.2009 r.	2 900 000	2 900 000
5.	30.04.2010 r.	2 150 000	2 150 000
6.	03.01.2011 r.	1 500 000	1 500 000
7.	31.03.2011 r.	750 000	750 000
OGÓŁEM:		11 800 000	11 800 000

Wahania średniego kursu euro w okresie od dnia 30 września 2008 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. wykazujące wzrost kursu o ponad 22% i nadal utrzymującą się tendencję wzrostową, mają istotny wpływ na wielkość przychodu z kontraktów zawartych w walucie obcej. Utrzymujący się wysoki kurs waluty EUR będzie pozytywnie wpływał na bieżące wyniki na kontraktach denominowanych w EUR. Równocześnie ujemna wycena transakcji zabezpieczających będzie dzięki temu w pełni rekompensowana wzrostem wpływów z niezabezpieczonej części kontraktów.

Wycenę instrumentu finansowego oraz aktywa na podatek dochodowy od tej wyceny prezentuje poniższa tabela.

Wycena instrumentu finansowego na dzień 31.12.2008 r.	Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu z wyceną instrumentu finansowego na dzień 31.12.2008 r.	Kapitał z wyceny instrumentu finansowego na dzień 31.12.2008 r.	Nie efektywna część zabezpieczenia odniesiona na wynik finansowy
-10 175	1 936	6 915	1 324

Oszacowaną ekspozycję dla Spółek grupy na ryzyko walutowe po dniu 1 stycznia 2009 r., na podstawie podpisanych kontraktów, przedstawiono w poniższej tabeli

Wyszczególnienie	Wartość przepływów EUR do realizacji w 2009 r.	w tym:				Wartość przepływów po dniu 01.01.2010 r.
		I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	
Łączne wpływy w walucie obcej	36 700,9	9 433,1	7 593,6	6 034,7	13 639,5	11 691,0
Łączne wydatki w walucie obcej	2 894,1	0	1 773,8	311,5	808,8	230,1
Ekspozycja na ryzyko walutowe	33 806,8	9 433,1	5 819,8	5 723,2	12 830,7	11 460,9
Zawarte transakcje zabezpieczające*	9 202,9	1 132,9	1 267,0	2 053	4 750,0	4 400,0
Pozycja otwarta w walucie obcej	24 603,8	8 300,2	4 552,8	3 670,2	8 080,7	7 060,9

Na 31.12.2008 r. Grupa posiada 20,6% należności w walutach obcych a tylko 6% zobowiązań, udział środków pieniężnych w walutach stanowi 4,88% wszystkich środków pieniężnych .

Pozycje bilansu	Wartość bilansowa	Wartość w dewizach do przeliczenia na zł	% udział wartości wyrażonych w walutach obcych w składnikach bilansowych
Środki pieniężne-	87 244	3 926	4,5%
kredyty	10 451	10 431	99,91%
Należności	108 182	23 869	22,06%
Zobowiązania	118 721	7 160	6%
RAZEM	324 598	45 386	13,88%

Przeprowadzając analizę wrażliwości Spółki przyjęły w założeniach wzrost/spadek kursu walutowego o 5%. Ze względu na niezidentyfikowane ryzyko cenowe Grupa nie przeprowadziła analizy na wrażliwość dla tego ryzyka. W wyniku przeprowadzonej analizy wrażliwości obserwuje się, iż zysk przed opodatkowaniem w Spółkach Grupy byłby na dzień 31.12.2008 o 2.269 tys. zł, a na dzień 31.12.2007 o 1 095 tys zł wyższy gdyby kurs analizowanych walut wzmościł się o 5% w stosunku do złotówki przy założeniu pozostania innych zmiennych na stałym poziomie. Analogicznie osłabienie złotego 5% w stosunku do tych walut spowodowałoby zmniejszenie wyniku Spółek na dzień 31.12.2008 o 2 269 tys. zł, a na dzień 31.12.2007 o 1 095 tys zł .

35.2. Ryzyko związane z płynnością

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez zarządzanie należnościami i zobowiązaniami Spółki oraz korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak obligacje i krótkoterminowe lokaty finansowe. Negocjowane są warunki płatności w celu skorelowania planowanych wpływów z planowanymi wydatkami.

Poniżej tabela prezentuje zobowiązania wg daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności

Rok zakończony 31 grudnia 2008 r.	Na żądanie	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Powyżej 1 roku	Razem
Pozostałe zobowiązania			3 133		3 133
Zobowiązania finansowe z tytułu opcji i kredytów bankowych				11 218	11 218
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	5 231	44 422	30	4 440	54 123
Zobowiązania układowe przewidziane do umorzenia			11 442		11 442
ŁĄCZNIE ZOBOWIĄZANIA	5 231	44 422	14 605	15 658	79 916

Rok zakończony 31 grudnia 2007 r.	Na żądanie	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Powyżej 1 roku	Razem
Pozostałe zobowiązania				3 566	3 566
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	4 789	24 132	72	6 599	35 592
Zobowiązania układowe przewidziane do umorzenia				11 458	11 458
ŁĄCZNIE ZOBOWIĄZANIA	4 789	24 132	72	21 623	50 616

35.3. Ryzyko kredytowe

Spółki zawierają transakcje z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej. Klienci, którzy pragną korzystać z kredytu kupieckiego poddawani są procedurze weryfikacji. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności minimalizowane jest narażenie Spółek na ryzyko nieściągalności.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Spółek takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, ryzyko kredytowe Spółek powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów. Na poziomie Grupy nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego.

35.4. Ryzyko stopy procentowej

Grupa Narażenie Grupy na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych. Spółka z Grupy - Energop Sp. z o.o. posiada na dzień 31.12.2008 r. kredyt długoterminowy-inwestycyjny w wysokości 10.431 tys zł.

Energomontaż-Północ i spółki grupy korzystają z Cash - Pool - na koniec każdego dnia salda rachunków bankowych ze wszystkich spółek grupy są przenoszone na konto w ABN AMRO Bank (Polska) S.A.. Całkowite Saldo rachunku Cash Pool powinno być dodatnie. Ujemne saldo jednych spółek jest pokrywane wpłatami z innych spółek grupy.

Grupa lokuje wolne środki finansowe w krótkoterminowe lokaty bankowe. Grupa dokonała oszacowania średniego poziomu lokat w przeciągu 2008 roku. Przychód odsetkowy z lokat wyniósł 3 494 tys zł. Oszacowano, iż zmiana oprocentowania in plus/ in minus o 1% spowodowałaby zmianę przychodów w wartościach zaprezentowanych w tabeli poniżej:

Kwota lokat - średnioroczna	Odsetki wg wynegocjowanej stopy % - faktyczny przychód	Przy spadku oprocentowania o 1% odsetki wynosiłyby	Przy wzroście oprocentowania o 1% odsetki wynosiłyby
54 435	3 494	2 939	4 028

35.5. Ryzyko cen towarów

Występujące wahania cen na materiały budowlane mogą spowodować zmiany w rentowności kontraktów długoterminowych oraz konieczność renegotjacji umów w przypadku kontraktów wieloletnich. Spółki dążą do umieszczania klauzul umożliwiających przeszacowywanie wartości kontraktów w przypadku znaczącego wzrostu cen.

36. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem w Grupie jest utrzymanie dobrego rankingu kredytowego i bezpiecznych

wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Spółek i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy. Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Spółki monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.

Wyszczególnienie	Na dzień 31.12.2008 r.	Na dzień 31.12.2007 r.
Oprocentowane kredyty i pożyczki	10 451	866
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	118 721	93 723
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-87 244	-21 626
Zadłużenie netto	41 928	72 963
Zamienne akcje uprzywilejowane		
Kapitał własny	159 126	141 530
Kapitał i zadłużenie netto	201 054	214 493
Wskaźnik dźwigni	20,85%	34,02%

Docelowy wskaźnik dźwigni finansowej dla Spółek Grupy wynosi od 20 do 35%.

W 2008 r. ENERGMONTAŻ-PÓŁNOC SA lokowała nadwyżki finansowe w krótkoterminowe papiery wartościowe instytucji bankowych oraz poza bankowych, posiadających gwarancję wypłaty oraz wysoki rating finansowy. We wrześniu 2008 r. nastąpiło gwałtowne nasilenie się problemów instytucji finansowych, utrata dotychczasowej płynności, oraz znaczące zmiany w realiach rynków finansowych. Dlatego Zarząd Emitenta z uwagi na wyraźne zwiększenie ryzyka niewypłacalności i utraty kapitału, podjął decyzję o wycofanie się z lokowania nadwyżek finansowych w papiery finansowe. Została podjęta decyzja o zamianie lokat w papierach wartościowych na lokaty pieniężne z terminem do dwóch miesięcy, z dywersyfikacją portfela na trzy banki. Tym samym zwiększone zostało bezpieczeństwo lokat gotówkowych, ograniczające ewentualne ryzyko utraty ulokowanego kapitału. Emitent planuje również zakup w przetargu nieruchomości, którą dziś dzierżawi na cele produkcyjne.

37. Instrumenty finansowe

Poniższa tabela przedstawia porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych wszystkich instrumentów finansowych Grupy, w podziale na poszczególne klasy i kategorie aktywów i zobowiązań.

	Kategoria zgodnie z MSR 39	Wartość bilansowa		Wartość godziwa	
		31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.	31 grudnia 2008 r.	31 grudnia 2007 r.
Aktywa finansowe		195 511	166 043	195 511	166 043
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej	DDS		14 972		14 972
Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe)	DDS	2 423	3 937	2 423	3 937
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	105 844	125 508	105 844	125 508
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	PiN	87 244	21 626	87 244	21 626
Zobowiązania finansowe		129 259	92 704	129 259	92 704
- pozostałe – krótkoterminowe	PZFwgZK	20	866	20	866
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	PZFwgZK	126 204	88 899	126 204	88 899
Zobowiązania z tytułu leasingu		3 035	2 939	3 035	2 939

Dla powyżej zaprezentowanych aktywów i zobowiązań finansowych nie wystąpiły różnice pomiędzy wartością bilansową i wartością godziwą. Wartość należności handlowych ze względu na krótki termin płatności odpowiada wartości godziwej. Należności długoterminowe podlegają dyskontowaniu. Opcje walutowe są przez Spółkę prezentowane w wartościach wycenionych przez bank.

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych.

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku

	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązani e / (utworzeni e) odpisów aktualizują cych	Zyski /(straty) z tytułu wyceny	Zyski /(straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Razem
Aktywa finansowe		4 242	417		34		4 693
Aktywa finansowe – inwestycje w spółki zależne (długoterminowe), w tym: - Otrzymana dywidenda - Sprzedaż udziałów - Ruch na odpisie aktualizującym		748					748
Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe) - Dyskonto należności	WwWGpWF				34		34
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności Odsetki od należności	PiN		417				417
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		3 494					3 494
Zobowiązania finansowe		1 029	-114	63	82		1 060
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe dyskonto	WwWGpWF	1 029		63	82		1 174
Instrumenty zabezpieczające							
Pochodne instrumenty finansowe, w tym: realizacja opcji	WwWGpWF		-114				-114
Razem		3 213	303	-63	-48		3 405

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku

	Kategoria zgodnie z MSR 39	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu wyceny	Zyski /(straty) ze sprzedaży instrumentów finansowych	Razem
Aktywa finansowe		2 646	-305		152		2 493
Aktywa finansowe – inwestycje w spółki zależne (długoterminowe), w tym: - Otrzymana dywidenda - Utworzenie rezerwy na aktywa finansowe		103			52		155
Pozostałe aktywa finansowe (długoterminowe) - Dyskonto należności	WwWGpWF				100		100

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności			-305			-305
Różnice kursowe od należności dewizowych	PiN					
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		2 543				2 543
Odsetki od lokat						
Zobowiązania finansowe		83	628		311	1 022
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe		83	628			711
Odsetki od zobowiązań	WwWGpWF					
Pochodne instrumenty finansowe, w tym: realizacja opcji	WwWGpWF				311	311
Razem		2 563	-933		-159	1 471

Użyte skróty:

- UdtW – Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
WwWGpWF – Aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
PiN – Pożyczki i należności,
DDS – Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
PZFwgZK – Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

38. Struktura zatrudnienia

Średnioroczne zatrudnienie	01.01.-31.12.2008 r.	01.01.-31.12.2007 r.
Średnioroczna ilość pracowników	1 908	1 955
Zarząd jednostki dominującej	4	3
Zarządy jednostek grupy	9	8
Administracja	170	191
Dział sprzedaży	27	30
Pion produkcji	1 511	1 591
Pozostali	187	132

39. Wynagrodzenia dla osób zarządzających i nadzorujących

Wyszczególnienie	01.01.-31.12.2008 r.	01.01.-31.12.2007 r.
W jednostka dominująca		
- wynagrodzenie członków Zarządu	1 899 588	1 463 500
- wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej	320 208	274 725
We władzach jednostek zależnych		
- wynagrodzenie członków Zarządu	298 267	216 599
- wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej		
RAZEM	2 518 063	1 954 824
W jednostka zależnych		
- wynagrodzenie członków Zarządu	2 640 507	1 676 957
- wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej	505 139	516 417
W tym wynagrodzenia dla członków Zarządu spółki dominującej	-298 267	-216 599
RAZEM	2 847 379	1 976 775

39.1. Udziały wyższej kadry kierowniczej w programie akcji pracowniczych

Nie występuje takie transakcje.

39.2. Pożyczki udzielona członkom Zarządu

Nie występuje takie transakcje.

39.3. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu

Nie występuje takie transakcje.

40. Wynagrodzenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie firmy audytorskich, uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, wypłacone za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 r. i należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 r.

Rodzaj usługi	2008 r.	2007 r.
- obowiązkowe badanie rocznych sprawozdań finansowych	367 000	353 779
- w tym badania przeprowadzone przez firmę Ernst & Young Audit Sp. z o.o	346 000	342 000
- inne usługi poświadczające		
- usługi doradztwa podatkowego		
- pozostałe usługi	22 798	
RAZEM:	389 798	353 779

42. Wydarzenia po dniu bilansowym

Po dacie bilansowej Grupa zawarła umowy sprzedaży na znaczną część garaży prezentowanych w nieruchomości inwestycyjnej.

Warszawa, dnia 17 kwietnia 2009 roku

1. Prezes Zarządu	- Włodzimierz Dyrka	
2. Wiceprezes Zarządu	- Przemysław Milczarek	
3. Wiceprezes Zarządu	- Andrzej Orliński	
4. Członek Zarządu	- Mirosław Białogłowski	
5. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie ksiąg rachunkowych	- Lidia Czajkowska	